

TAMO GDE PRESTAJE KOPNO, POČINJE ŽIVOT...

RONILAČKI SVET

JANUAR-MART 2006.

**LEDENI TEST:
KO SE BOJI ZIME JOŠ?**

**APNEA:
GDE LI JE GRANICA?**

**POTONULI BRODOVI:
BARON GAUTCH**

KONTIKI
TRAVEL

VAS VODI NA RONJENJE
RED SEA, EGYPT!

KONTAKT: 011 32 33 501
E-MAIL: INFO@KONTIKI.CO.YU
BEOGRADSKA 71
11000 BEOGRAD

.....ronite
u Crvenom moru!

Dive Center
Gulf Divers, Hurgada

Contact: Said Amin (owner), said@gulfdivers.com,
mobile 99 201 221 83 773 Corniche Road, Hurghada, Red Sea, Egypt

Nova koncepcija

Početak godine je pravo vreme za pravljenje planova, rasporeda, pa što da ne, i novih koncepcija časopisa. Uvek smo težili da dopremo do što većeg broja ronilaca, kojima je ovaj časopis prvenstveno i namenjen. Dosadašnji način nam se ne čini dovoljno efikasnim i zato smo se odlučili za promene. Nova uređivačka politika podrazumeva da će časopis za ronioce u Srbiji biti **besplatan!** Da, dobro ste pročitali. Dovoljno će biti da popunite formular koji je prikazan na ovoj strani, da nam ga pošaljete i to je to. Takođe, ovaj formular možete dobiti i u elektronskoj formi, ako pošaljete upit na e-mail: ronilackisvet@yahoo.com. Važno je znati da je za svakog ronioca potreban poseban formular. Važnost pravovremene informacije je nemerljiva, a mi na ovaj način želimo da stignemo do svakog ronioca i pružimo mu nova saznanja, ma gde se u Srbiji on nalazio. Zato, samo napred, kontaktirajte nas što pre!

Ukoliko želite da vaše podvodne avanture budu prezentovane ronilačkoj javnosti, pozovite nas i naše ekipe će zabeležiti zanimljive događaje. Takođe, ako ste sami uradili neko istraživanje, napisali članak ili jednostavno imate šta da kažete, kontaktirajte nas.

Nije bitno kojoj školi, ili ronilačkoj asocijaciji pripadate jer časopis **RONILAČKI SVET** želi da poveže i informiše kompletnu ronilačku populaciju u Srbiji i šire.

Sledeći broj, izlazi u junu. U njemu ćete naći nove zanimljive tekstove o ronilačkoj opremi, reportaže o potonulim brodovima, zanimljivosti iz sveta ronilačkih takmičenja i još puno toga! Do tada želimo vam puno lepih i uzbudljivih ronjenja.

*Janez Kranjc,
glavni urednik*

U OVOM BROJU

Ledeni TEST:

Ko se boji zime još? strana 8

Super TEST:

Kroz vatru i led - APEKS TUNGSTEN! strana 14

Globalno ronjenje:

Tenerifi strana 18

Apnea:

Gde li je granica? strana 21

Olupine hrvatskog podmorja:

Baron Gauthc strana 26

DOWNUNDER RESOURCES LTD. & HOBOTNICA DIVING CENTAR:

Mikovića špilja strana 28

Intervju:

Tomislav Peternek, fotoreporter strana 31

Impresum:

Izdavač:

Print ART, Pančevo

Glavni i odgovorni urednik:

Janez Kranjc

Zamenik glavnog urednika:

Dragan Gagić

Tehnički urednik:

Slobodan Gajić

Direktor marketinga:

Ivana Orlović

Filmovanje:

INFINITY, Pančevo

Štampa:

Print ART, Pančevo

Saradnici:

Danilo Škurić, Miljan Knežević,
Milorad Đuknić, Božana Ostojić,
Predrag Radifković, Petar
Počuča, Đorđe Branisavljević,
Vlatko Taleski, Slobodan
Baranjin, Gradimir Ivanić,
Goran Dimitrić, prim.dr. Miodrag
Živković, Boško Alaica, Gordana
Karović, Predrag Naumović
Naum, Dragan Pavlović, Željko
Dragutinović, Predrag Aleksić,
Dašo Durutović i prof. Filip Višić.

Kontakt:

ronilackisvet@yahoo.com
+381 63 770 66 70

Naslovna strana:

snimio: Janez Kranjc
model: Dragan Jovović

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije,
Beograd
RONILAČKI SVET
ISSN 1452-1091
COBISS.SR-ID 123507980

9. Festival Podvodnog filma u Beogradu Pune dvorane, pokazatelj kvaliteta

Završetak 2005. godine obeležio je Festival podvodnog Filma, koji se već deveti put održava u Beogradu. Ovaj festival, posle lagane stagnacije koja se mogla primetiti na 8. festivalu, ponovo kreće putevima stare slave. Raduje povratak publike u projekcione dvorane Doma Omladine i to što se za predstave ponovo tražila karta više. Projekcije su tehnički funkcionisale sjajno, a sama ceremonija otvaranja i dodele nagrada je bila obojena svežim entuzijazmom.

Na Festivalu je učestvovalo 87 filmova, iz 18 zemalja, sa svih kontinenata. Internacionalni žiri u sastavu Pavel Svitanek, Nikola Petrović i Miljan Vuksanović imao je pune ruke posla. Grand Prix festivala osvojio je film **Le Sang De La Meduse**, autora Jerome Espla i Stephane Granzotto (nagrada krstarenje po Indoneziji sa SMY ONDINA, DIVE Indonesia). U konkurenciji profesionalnih produkcija, prvo mesto je pripalo nemačkom autoru Ralf Kiefner-u za film **Beyond Fear**, drugi je bio **Blue Mediterranean** autor Denis Lagrange, dok je na trećem mestu završio **Quand Les Poissons se Mettent a Table**, autora Ralf J. Moltgen-a. U konkurenciji amaterskih stvaralaca i nezavisnih produkcija najbolji je bio **Tricherie Et Tromperie Au Recif**, čije autor bio Bruno Vanherck iz Belgije. Među domaćim autorima produkcija Triton Media još uvek nema premca, tako da je Vlatko Taleski sa filmom **Misterija Ade Ciganlije** ubedljivo osvojio prvo mesto.

Od pratećih događaja festivala izdvajamo izložbu podvodne fotografije turskog fotografa Recep Donmez-a, koja je svojim upečatljivim podvodnim kompozicijama privukla veliku pažnju publike. Konkurencija takmičenja za izbor najboljeg postera i ove godine je bilo izuzetno jaka. Žiri koji su činili Svetolik Bajević, Đorđe Odanović i Darko Vuković prvu nagradu je dodelio **Antal Laslu** (Akademija umetnosti Novi Sad). Na konkurs dečjih crteža sa temom „Neka vode uvek budu čiste“ i ove godine je prispeo veliki broj radova dece iz beogradskih osnovnih škola.

Na sajtu www.kpa.co.yu možete pronaći detaljnije informacije i prijave za novi festival koji će se održati decembra meseca 2006. godine.

Internet Web forumi

Forum su mesta na kome se razmenjuju iskustva, diskutuje, nudi, potražuje ... Kod nas su aktivna za sada dva ronilačka foruma. Prvi je sve poznatiji i sve posećeniji forum koji se nalazi na adresi www.akademijaronjenja.com, a drugi je novi nedavno postavljen na adresi <http://forum.apatinonline.net/forumdisplay.php?fid=63>. Pa, samo napred, vidimo se na netu.

Seminar „Bezbedno ronjenje“

Fakultet za sport i turizam – TIMS i ronilački Klub u osnivanju TIMScuba DIVING će dana 25. 03. 2006. godine organizovati seminar na temu „BEZBEDNOST U RONJENJU“. Tema je isprovocirana pripremom svih ronilačkih klubova i ljudi iz ronjenja za predstojeću sezonu, kao i nemilim događajima koji su nažalost deo naše ronilačke svakodnevnice. Smatrali smo da bi jedno ovakvo okupljanje i razmena mišljenja i stavova, doprinelo bezbednijem ronjenju kao i smanjenju broja incidenata.

Na ovu temu radove mogu napisati i izložiti ih pred auditorijumom svi instruktori ronjenja, kao i ronici sa kategorijom P3 ili Divemaster, bez obzira kojoj ronilačkoj školi ili asocijaciji pripadaju. Svaki izlagač će nakon seminara dobiti sažetke svih radova koji su bili predstavljani na skupu. Svaki predavač je dobro došao.

Seminar bez auditorijuma, smatra se neuspešnim te i ovim putem pozivamo sve ronioce, od najnižih do najviših kategorija da daju podršku bezbednosti u ronjenju i samom seminaru. Adresa održavanja seminara je Radnička 30a, 21000 Novi Sad. Više informacija možete dobiti na 065 524 9170, putem e-maila: dimitrg@sezampro.yu ili na sajtu www.tims.edu.yu/timscuba

*mr Dimitrić Goran
PSS instruktor ronjenja
#10816*

Uspeh Tanje Jovanović Upornost i višegodišnji rad

Povod za razgovor sa Tanjom Jovanović je bio njen najnoviji uspeh. Naime, film „**Za mog prijatelja**“ je osvojio prvo mesto na Festivalu podvodnog filma u Velikoj Plani. Ova urbana priča o prijateljstvu ronioca i foke, predstavlja zaista originalan način pristupa snimanju jednog podvodnog filma. Ceo u film je snimljen u „parčetu vode“. Oaza prirode

usred velegrada, Beogradski zoološki vrt je bio scena na kojoj su snimljeni ovi zanimljivi kadrovi.

„Počela sam sa snimanjem početkom juna prošle godine. Ova ideja mi se već duže vreme motala po glavi i tada sam konačno našla vremena da počnem da je realizujem. Foke su životinje koje žive u jatu, tako da sam naišla na problem prihvaćanja. Svakodnevno sam odlazila u vrt i jato je ubrzo počelo da me prihvata kao člana. Najbolji kontakt sam ostvarila sa najstarijim mužjakom i njegovom ženkom. Stalno smo plivali zajedno. Prilazili su veoma blizu i dozvoljavali su kontakt. Kada smo se i oni i ja potpuno opustili, počela sam da snimam“ – kaže **Tanja Jovanović**.

Tanja je inače „vodeni čovek“, tačnije žena. Roni od početka devedesetih. Iza sebe ima profesionalne angažmane u ronilačkim centrima u Turskoj i Grčkoj, kao i mnogo, mnogo ronjenja.

Kada je video produkcija u pitanju, to je njeno prirodno okruženje. Od svoje šesnaeste godine je u ovom poslu i stalno radi. Ima veliko iskustvo u produkciji raznih dokumentarnih filmova, reklama, spotova ... Ipak, najviše voli kada radi na ekološkim projektima. Svoj film „Život u rezervatu“ je prijavila za učešće na festivalu Ekološkog filma „Green Wave“, koji se održava u Bugarskoj sledećeg meseca. Nadamo se da će odande doneti dobre vesti.

OLUPINE

PEĆINE

AMFORE

RONITE NA VISU

21. - 29.4.2006.

RK NESSI • 064. 613 57 06, 065. 613 57 06

DELFIN SERVIS

**RONILAČKE OPREME, IZOLACIONIH
APARATA I KOMPRESORA**

TEL/FAX: ++381(0)21 716-149; ++381(0)21 424-184
MOBIL.: ++381(0)63 538760; E-MAIL: DELFINS@NSCABLE.NET

BUDITE SIGURNI SA NAMA!

HIDROSTATSKI REGULATORI

ZA SVE TIPOVE I PROIZVOĐAČE

- SERVISIRANJE I UGRADNJA ORIGINALNIH DELOVA
- IZDAVANJE ATESTA I GARANCIJE

mares

AQUA LUNG

RONILAČKI APARATI

- SERVISIRANJE VENTILA I UGRADNJA ORIGINALNIH DELOVA
- PESKARENJE BOCA, SPOLJA I IZNUTRA
- ANTIKOROZIVNA ZAŠTITA I BOJADISANJE
- HIDRAULIČKO ISPITIVANJE BOCA I ATESTIRANJE
- GARANCIJA NA SVE IZVRŠENE RADOVE

KOMPRESORI

OVLAŠĆENI SERVIS I PREDSTAVNIŠTVO
BAUER I POSEIDON KOMPRESORA

- SERVISIRANJE I UGRADNJA ORIGINALNIH DELOVA
- IZDAVANJE ATESTA I GARANCIJE
- NABAVKA I PRODAJA NOVIH I POLOVNIH KOMPRESORA

BAUER
KOMPRESSOREN

POSEIDON
KOMPRESSOREN

DOBRODOŠLI U RONILAČKI CENTAR MIHURIĆ

Selce, Hrvatska

Ronilački centar „Mihurić“ radi već punih 10 godina. Od samoga početka, temelj njihovog rada se između ostalog, zasniva i na velikoj podršci prijatelja i poznanika. Sve aktivnosti su usmerene ka neprestanom poboljšanju kvaliteta pružanja usluga i ulaganju u nova iskustva i izazove.

Isto tako, kao PADI centar nastupaju na mnogim međunarodnim sajmovima, kao što su Boot Show Duesseldorf - Njemačka, Dulkvaker – Utrecht - Holandija, Eudi Show-Genova - Italija, ...

Profesionalnost, iskustvo, upornost, višejezična obuka rekreativnih ronilaca doprineli su razvoju novog vida turizma na crkveničko-vinodolskom području, Kvarneru i Hrvatskoj uopšte.

Kako su ambicije rasle, 2001.godine ronilački centar „Mihurić“ upornim radom i stalnom obukom novih rekreativnih ronilaca ostvaruje novu kategoriju u saradnji sa PADI Europe (Professional Association of Diving Instructors) i time postaje PADI 5 Star Instructor Development Course Gold Palm Resort uz još jednu dodatnu mogućnost pružanja usluge – održavanje instruktorskih kurseva i ispita takođe na međunarodnom nivou.

„Mihurić“ radi tokom cele godine, te na taj način itekako produžava turističku sezonu u kraju u kojem se nalazi. Isto tako, tri do četiri puta godišnje u mesecima izvan turističke sezone organizuju se instruktorski ispiti. Tako i ove godine, već u martu, počinje 11.-ti po redu IDC. Danas ronilački centar „Mihurić“ iza sebe ima više od 40 obučanih PADI Instruktorica, kao i instruktora za kurs pružanja prve pomoći ronionicima i neronionicima.

Privrednici, prijatelji, mnogobrojni gosti iz inostranstva, polaznici kurseva, kako početničkih tako i onih na profesionalnom nivou često su zajedno učestvovali u mnogobrojnim eko akcijama, na lokalnom i međunarodnom nivou, a sve u vidu poboljšanja uslova ronjenja i kvaliteta mora.

Brojna takmičenja, takođe su jedan od načina na koji su svoja dugogodišnja podvodna iskustva, ronilci „Mihurić“-a pretvorili u remek dela podvodnih fotografija, te su na taj način postali vlasnici brojnih odličja i mogućnosti samostalne organizacije takvog vida ronilačkih aktivnosti.

U „Mihurić“ su svi uvek dobrodošli, i u njega se svi rado vraćaju, jer uz celokupan stručni tim, ljudi ne samo da dobijaju kvalitetnu uslugu i obuku ronilaca, već i nadalje ostaju u kontaktu radi stručne pomoći i savetovanja.

Sve informacije o PADI materijalima, svim PADI kursevima i programima, standardima i novostima, PADI centrima u Hrvatskoj, PADI instruktorima u Hrvatskoj, PADI instruktorskom kursu i pripadajućim terminima, te kako je proteklo dosadašnjih 10 instruktorskih kurseva možete dobiti na tel / fax 00385 – 51 – 241 – 038 ili na internet adresi www.mihuric.hr

Vaši „Mihurić“-i

TERMINI IDC 2006

04.-19.03.2006.
18.06-04.07.2006.
23.09.-09.10.2006.

MATERIJALI ZA UČENJE I NA HRVATSKOM
JEZIKU

LEDENI TEST

Jezero Ada Ciganlija, led debljine dvadesetak centimetara, temperatura u stalnom minusu, odvažni roniloci i četiri modela regulatora ICE klase različitih proizvođača. Idealni uslovi za uporedni test.

Arena pod ledom Ade

Ronjenje pod ledom uvek predstavlja poseban doživljaj. Još kada vam se u rukama nađu četiri vrhunska regulatora koje planirate da stavite pod lupu, onda postaje jasno da je nesvakidašnja avantura na vidiku. Testiranje je trajalo tri dana tokom kojih je napravljeno šesnaest ronjenja, u trajanju od po petnaest minuta.

Dobro je poznato da ronjenje pod ledom spada u grupu akcija povećanog rizika, pa ga tako treba i tretirati. Posle jutarnje kafice u toplom ambijentu kafica „SUNSET“, momci iz ekipe za podršku i logistiku krenuli su da obave svoj deo posla. Vrlo vešto su otvorili rupu u ledu, kroz koju su roniloci planirali da siđu pod led. Ivice rupe su osigurane drvenim daskama da bi se sprečilo neželjeno pucanje leda. Iako je ledeni pokrov bio dosta deo, povremeno bi se začuo neprijatan, rezak zvuk popuštanja leda. Iz tog razloga oko rupe su bili samo oni koji su tu bili neophodni. Pripremljeni su sigurnosni konopi za čoveka na rupi koji je direktna veza ronilaca i površine, kao i arijadnina nit i bratski konop za same ronioce. Provereni su karabini i D – ringovi. Spoljna temperatura je tih dana bila između -2 i 2° C, dok je temperatura vode bila 4° C. Zabava je mogla da počne.

KO SE BOJI ZIME JOŠ?

Čekasmo zimu da pokaže svoje pravo lice. Konačno, to se i dogodi polovinom februara. Pošto živa u termometru više dana nije prelazila nulti podeok, led na jezerima je postajao sve deblji. Ada Ciganlija predstavlja idealan ronilački poligon za razne aktivnosti, tako da smo i za naš test odabrali ovaj aquatorijum. U ledenu trku ušla su četiri regulatora: DIAMOND ICE (Seac Sub), SPIRO ARCTIC, MK25AF/S-600 (Scubapro) i ZEAGLE FLATHEAD VI.

Druga dimenzija

Ako je zaron ispod površine vode odlazak u neki drugi svet, silazak pod led je bez sumnje iskorak u drugu dimenziju. Ostajete sami sa svojim ronilačkim parom, u velikoj ledenoj dvorani. Dobro poznate zvuke sa površine zamenio je zvuk ravnomernog disanja. Vidljivost je bila fenomenalna, otprilike 6-7 metara. Na udaljenosti 1.5 do 2 metra kao kad gledate kroz vazduh. Led na površini se ponašao kao veliki difuzor tako da je svetlo bilo meko i bez oštrih senki. Mehurići vazduha u kombinaciji sa čvrstom vodom pravili su čudne oblike. Led sa donje strane nije bio idealno ravan, kao na površini. Grupe sitnih rupica, velika udubljenja sa džepovima vazduha podsećala oblikom na optička sočiva

TEST RONIOCI:

Uroš Ristić, Željko Dragutinović, Dragan Jovović, Janoš Topai, Zoran Obrenović, Dragoljub Štulić, Damir Hrustanović, Davor Zec, Vladimir Šašo, Tijana Zec, Ivana Orlović, Dragan Bočanin, Goran Lukačević, Predrag Naumović i Janez Kranjc. Površinska podrška Igor Đuriš (Vatrogasna brigada RNP) i dr. Tomislav Palibrk.

koja je priroda svojom rukom napravila. Kroz led su se nazirale senke ekipe na površini. Kao da smo bili iza nekog velikog mutnog stakla. Jezero Ada Ciganlija je bogato živim svetom. Međutim, ispod leda izgledalo je kao da sve spava. Nigde pokreta. Kao da se sve zamrzlo i usnulo. Naravno, bili smo svesni da će sa toplijim danima život u vodi početi da se budi.

Iskustva

Svi ovi regulatori predstavljaju sam vrh palete proizvoda proizvođača ronilačke opreme, tako da se od njih i očekivalo da će biti više nego odlični pri normalnoj upotrebi. Nas je zanimalo kada će početi da se javljaju eventualni problemi. Tu pre svega mislimo na moguće zaleđivanje.

Prvi dan ronjenja je iskorišćen za proveru rada regulatora u standardnim, školskim uslovima za vreme ronjenja pod ledom. Tokom umerenog ritma kretanja pod vodom, bez vađenja iz usta ispod površine, svi regulatori su radili besprekorno. Ok, to smo i očekivali, pa u tu svrhu su i konstruisani.

Drugi dan testiranja je bio planiran za proveru anti-freeze sposobnosti regulatora pod povećanim protokom vazduha. Ronioci su imali zadatak da odu do kraja arijadnine niti, a zatim da se punom brzinom upute nazad ka rupi. Pri dolasku ispod otvora na ledu stajali bi u mestu i smirivali disanje. Svrha ovakvog ronjenja je bilo povećanje protoka i potrošnje vazduha u uslovima ronjenja pod ledom. Za vreme boravka pod vodom svi regulatori su radili odlično. Po izlasku iz vode, odmah pored rupe Scubapro MK25AF/S-600 prelazi u "Free-flow" (nekontrolisano isticanje vazduha). Spoljna temperatura je tada bila -3°C.

Treći dan je bio predviđen za totalno "maltretiranje" regulatora. Planirana su tri usastopna zarona, sa površinskim intervalom od deset minuta dok se ronionci ne zamene, zatim bratsko disanje na dnu i neposredno ispod leda, kao i korišćenje i zamena oktopus regulatora. Sve aktivnosti prošle su u najboljem redu i regulatori su sasvim normalno radili. Do poslednjeg para ronilaca. U poslednjem ronjenju par su bili Ivana Orlović, PADI MSDT i Zoran Obrenović, PADI RESCUE DIVER.

"Bili smo na svega desetak metara od rupe, kada sam začula čudan zvuk koji je dolazio iza mene. Okrenula sam se da proverim Zorana, ali kod njega je sve bilo u redu. Shvatila sam da je moj regulator ipak izvor tog hućanja. Lagano

Ivana Orlović, PADI MSDT

"ZEAGLE FLATHEAD VI je neverovatan regulator. Vrlo stabilan u radu dopao se i ostalim test ronionicima. Prozvali smo ga ZIGI."

LEDENI TEST

Predrag Naumović, PADI RD

"SPIRO ARCTIC – oduševljen sam, voleo bih da ga probam u još ekstremnijim uslovima."

smo izronili i tada je krenuo "free flow" na drugom stepenu Scubapro regulatora S-600. Proverila sam pritisak i videla da prilično brzo pada. Zatim sam probala oktopus regulator koji je sasvim normalno davao. Probala sam i rezervni regulator SPIRO ARCTIC koji je bio montiran na drugom ventilu, i on je radio najnormalnije iako je sve vreme bio u hladnoj vodi. Za manje od minute pritisak u boci je pao za 100 bara. Zaista je sreća da se ovo dogodilo na kraju zarona i neposredno ispred rupe u ledu" – kaže Ivana Orlović, jedan od test ronilaca.

Još jednom potvrđena dilema

Stari je sukob dva krila proizvođača ronilačke opreme kada je u pitanju ronjenje u vodi temperature ispod 4° C. Jedna struja propagira upotrebu membranskih regulatora, potpuno odvojenih od uticaja spoljne sredine, dok druga proizvodi klipne regulatore sa što više pokretnih delova koji

Dragan Jovović, PADI DM

"Jako dobro poznajem Scubapro regulator MK25AF/S-600 i već dugo ronim sa njim. Fenomenalno je radio na svim dubinama i u vodama različite temperature i bistrino. Međutim, ova slabost koja se pokazala tokom ovog testiranja zahteva dodatno ispitivanje"

tom pokretljivošću, iako su u neposredno kontaktu sa vodom, predupređuju smrzavanje. Zajedničko svima je da se ipak radi o modernim regulatorima kod kojih je ugrađen "Fail Safe" sistem koji u slučaju otkazivanja regulatora prelazi u "Free – flow". Dakle, nema prestanka dostave vazduha, ali zato ima nekontrolisanog, veoma brzog isticanja. Ruku na srce, ovo je zaista bilo "maltretiranje" opreme, ali su sva četiri regulatora imali isti tretman. Samo jedan od njih je zakazao. Onaj klipni.

Naravno, rezultati ovih testiranja se oslikavaju samo na jednu situaciju, te da bi se došlo do definitivnih zaključaka, testove bi bilo dobro proširiti i ponoviti.

Janez Kranjc

Željko Dragutinović, PADI DM

"Ze mene je DIAMOND ICE potpuno opravdao očekivanja i naziv. Pravi dijamant među regulatorima."

Ekipe ronilaca S.D.T. Svet Ronjenja se zahvaljuje kafiću "SUNSET" koji je u svoje tople prostorije primio zaleđene ronioce i okrepio ih vrućim napicima.

BRITANSKI ČASOPIS DIVER

REGULATORI I HLADNOĆA

Čvrsti stavovi u štampi ponekada pokvare planove nekih kompanija, za prodaju svojih proizvoda. Kada se tako nešto dogodi, dolazi do velikog protesta. Scubapro kompanija se naljutila zbog nekih stvari koje sam ja skoro rekao u jednom ipak pohvalnom izveštaju za njen MK20/S550 regulator u Testovima za ronioce (u martu). Ljudi iz Scubapro kompanije su protestovali što sam rekao da "je S550 besramno regulator tople vode" i "neprikladan za upotrebu u Stouni Kouvu zimi".

Gilbert de Coriolis, "tehnički direktor" ovog proizvođača kaže da ja nisam u pravu i da su Scubapro klipni regulatori savršeni za upotrebu u hladnoj, slatkoj vodi. Njihov dizajn im omogućava da se što je više vode moguće pumpa pored radnih delova, što, po njegovim rečima, sprečava da se oni smrznou. Takođe mi je rekao da ne treba verovati sudu ronioca po ovim pitanjima, i da jedino mašine za testiranje regulatora, kao što je Scubapro-ova, koju je napravio ANSTI, daje prave rezultate testiranja. De Coriolis kaže da svi Scubapro regulatori imaju TIS (termičko izolatorski sistem), i da on praktično eliminiše potencijal za smrzavanje. On takođe tvrdi da su samo Scubapro regulatori postigli atest EN250 za hladnu vodu

na 300 bara, i da tehнопolimer, vlakna ugljenika i unutrašnje komponente od S550 pomažu da se spreči zaleđivanje.

Razlika između laboratorije i otvorene vode

Možda je on u pravu. On je ekspert za ova pitanja, a ja sam samo svedok. Ali, ja puno ronim u najrazličitijim uslovima i sa mnogim iskusnim ronionicima. Ja se oslanjam i na njihovo mišljenje i na moje iskustvo kada je to odgovarajuće za Testove za ronioce. Dakle, da li je de Coriolis u pravu, i do koje mere je test EN250 za hladnu vodu ispravan? Kada se vazdušni pritisak iz vaše boce smanji, što se dešava kada on prolazi kroz prvi stepen, dolazi do gubljenja toplote. Još više toplote gubi kada se pritisak ponovo smanji u drugom stepenu. I zaista, vazduh postaje jako hladan. Mora u Velikoj Britaniji su retko toliko hladna da dovode do smrzavanja regulatora, ali ukoliko ronite u vodi na manje od 5°C, što može biti slučaj u slatkim vodama unutar kopna zimi, hladan vazduh može da dovede do toga da voda postane led, na mestima na kojima dolazi u kontakt sa rashlađenim regulatorom. Led nastaje na nula stepeni Celzijusa, tako da pad temperature od samo nekoliko stepeni može da dovede do smrzavanja. Čak i vlaga u vazduhu koji izdišete može

Zeagle Regulators

Specifications and Features Comparison Chart

All Zeagle Diaphragm Regulator Models share the same internal components. The differences between diaphragm models are in the hose orientation, environmental sealing, cold water features, second stage controls, and flow patterns within the first stage housing. The ReZort and ReZor are both Flow-by Piston Regulators that also share internal parts between them. The ReZor combines Valve and Regulator components into one body.

								
FIRST STAGE SPECIFICATIONS	ZX-Fiathead VI	Flathead XP	ZX-50D	ZX-DSV	Envoy Deluxe	Envoy	ReZort	ReZor
Type:	Balanced Diaphragm	Balanced Diaphragm	Balanced Diaphragm	Balanced Diaphragm	Balanced Diaphragm	Balanced Diaphragm	Flow-by Piston	Flow-by Piston, Valve/Regulator Combination
# of Low Pressure Ports:	4	4	4	5	5	5	4	4
# of High Pressure Ports:	2	2	2	2	2	2	2	1
Swivel Hose Mount?	NO	NO	YES	NO	NO	NO	NO	NO
Environmental seal:	YES	NO	YES	YES	NO	NO	NO	NO
Nitrox Ready?	YES- to 40% O2	YES- to 40% O2	YES- to 40% O2	YES- to 40% O2	YES- to 40% O2	YES- to 40% O2	YES- to 40% O2	YES- to 40% O2
Supplied Tank Connection:	Yoke or DIN with Yoke Adapter	Yoke or DIN with Yoke Adapter	Yoke or DIN with Yoke Adapter	Yoke or DIN with Yoke Adapter	Yoke or DIN with Yoke Adapter	Yoke or DIN with Yoke Adapter	Yoke or DIN with Yoke Adapter	Screws Directly into Standard Scuba Cyl.
SECOND STAGE SPECIFICATIONS	ZX-Fiathead VI	Flathead XP	ZX-50D	ZX-DSV	Envoy Deluxe	Envoy	ReZort	ReZor
Type:	Pneumatically Balanced	Pneumatically Balanced	Pneumatically Balanced	Pneumatically Balanced	Pneumatically Balanced	Pneumatically Balanced	Pneumatically Balanced	Pneumatically Balanced
Model:	ZX	XP	ZX	ZX	Envoy	Envoy	Envoy	Envoy
Venturi Vane Assistance?	YES	YES	YES	YES	YES	YES	YES	YES
Diver Adjustable Freeflow Control?	Freeflow Control Lever	Freeflow Control Lever	Freeflow Control Lever	Freeflow Control Lever	Freeflow Control Lever	Freeflow Control Lever	Freeflow Control Lever	Freeflow Control Lever
Diver Adjustable Breathing Control?	Adjustable Control Knob	Adjustable Control Knob	Adjustable Control Knob	Adjustable Control Knob	Adjustable Control Knob	NO	NO	NO
Anti-Freeze Heat Exchanger?	YES	NO	YES	YES	NO	NO	NO	NO

MK25 First Stage

- **An unfailing performance, due to patented design**
The MK25 first stage can accept all types of SCUBAPRO second stages, and will be your favorite for all diving experiences.
- **Machined marine grade chrome plated brass body**
Excellent resistance to corrosion, long lasting, and excellent value for its price.
- **Patented over balanced composite/stainless steel piston**
Faster dynamic response and extra high flow, ultra stable intermediate pressure at all tank pressure.
- **Thermal Insulating System (TIS) on piston and spring**
Cold water resistant. Exceeds CE cold water diving requirements.
- **Externally adjustable intermediate pressure (patent pending)**
Easy and fast adjustment by authorized technician.
- **5 High flow low pressure swivel ports**
Ergonomic distribution of the hoses for less jaw fatigue and full option for octopus and accessories.
- **Dual high pressure ports**
Console or pressure gauge can be mounted either right or left hand.
- **Available in 232 bar yoke or DIN system**
Versatile use depending on geographical region.
- **New wound conical single stainless steel wire filter**
Improved flow characteristics for absolute safety will prevent clogged filters from exploding.
- **Enlarged water balancing chamber holes**
For cold water diving, improves heat transfer and increases resistance to freezing. Exceeds CE cold water norms at 300 bars.
- **Also available in Titanium and Stainless Steel Alloy version**

S600 Second Stage

A logical evolution to the legendary G250, this compact and lightweight second stage incorporates numerous patented features such as a chrome plated brass and technopolymer valve housing and a linear high flow air balanced valve. Because of its adjustment possibilities, this second stage adapts to all diving conditions and all diver preferences.

- **Air balanced linear flow valve**
Highest performance in any condition.
- **Precision molded carbon fibre and technopolymer valve housing and components**
Low friction, light weight, corrosion and cold water resistant. Exceeds CE cold water norm.
- **Diver adjustable inhalation control**
Diver can fine tune second stage to any diving condition including cold water.
- **Diver adjustable VIVA**
Prevents free flow on surface, for cold water diving or when used as an octopus or for buddy breathing.
- **High flow exhaust valve**
Lowest exhalation effort for best breathing comfort.
- **Light weight orthodontically designed mouthpiece**
Comfortable and reduces jaw fatigue and gum irritation.
- **Compact design**
Light weight for comfort and travel.
- **Also available in a Titanium version**

For help with choosing the right regulator try our **EQUIPMENT SELECTOR**

da stvori led. Kristali leda mogu da dovedu do toga da se mehanički delovi u vašem regulatoru zaglave, a ukoliko se savremeni regulator zaglavi, on je u otvorenom položaju, što povećava protok vazduha i pogoršava situaciju.

Ovo dovodi do nezaustavljivog free-flow-a sa katastrofalnim posledicama po vaše preostale rezerve vazduha. Još uvek možete da dišete iz vašeg regulatora sa slobodnim protokom, i svaki ronilac bi trebalo da zna kako to da radi. Deljenje vazduha iz oktopusa vašeg ronilačkog para udvostručuje protok vazduha u tom regulatoru. To može da dovede do toga da oktopus, koji je vrlo verovatno blizu tačke

smrzavanja, takođe pređe na nezaustavljivi free-flow. Jedino rešenje je da izronite na površinu, zbog čega kada ronite pod ovakvim uslovima, ne treba da se prihvatate planova zarona koji zahtevaju pauze za dekompresiju. Takođe, morate da budete sigurni da je vazduh u vašoj boci bez vlage i da se nije ohladio, tako što je, na primer, bio u kolima preko noći. Nemojte da izdišete u regulator pre nego što zaronite. Izbegavajte situacije koje zahtevaju velike količine vazduha. Postoji takođe i pitanje korišćenja pravog regulatora za određeni posao. Nezavisno od Scubapro-a, većina proizvođača regulatora izgleda veruje da je dijafragma (membrana) dizajn

prvog stepena, izolovan ili održan potpuno suvim uz pomoć opreme za hermetičku zaštitu od okoline, najbolji za upotrebu u hladnoj vodi. Oni koriste nelepljive delove i dodaju metal kako toplota opada u drugim fazama. Metal transformiše

toplotu koliko god da je ima u vodi na onim delovima regulatora koji su rashlađeni mnogo hladnijim vazduhom.

Brajan Bikel iz "Posejđona" kaže da je ovakav proizvođač na prvom, drugom i trećem mestu kod testiranja eksperimentalne ronilačke jedinice američke Mornarice. "Svi prvi stepeni imaju nameštenu hermetičku zaštitu od okoline. Metal drugih stepena se ponaša kao alatka za razmenu toplote između toplije vode i hladnog nadolazećeg vazduha iz boce i prvog stepena."

Andi Dejvis director dizajna APEKS-a, mi je rekao: "Važno je da srednji pritisak prvog stepena skoči i da se mehanizam održava suvim. Mi smo izabrali sistem suvo zapečaćene komore."

Aqua-Lung pravi Cousteau D Glacia, Titan LX Supreme i Titan D Impulse Cryo, i svi oni imaju hermetičku zaštitu prvog stepena od okoline tipa dijafragme i alatke za razmenu toplote u drugom stepenu. "Upotreba metalnih alatki (radijatora) za razmenu toplote u drugom stepenu pomaže da se regulator ne smrzne," kaže Rodžer Pol iz ove kompanije. "Suva hermetička zaštita od okoline smanjuje verovatnoću smrzavanja kod zarona u hladnim vodama." Beuchat navodi u svojoj brošuri da njihov VX10 Iceberg, kod prvog stepena ima "originalno patentiran revolucionarni sistem termalne izolacije od okoline" i njihov drugi stepen je "jedinstveni termički radijator".

Mares (verovatno zajedno sa Dacor-om) pravi regulatore dijafragma tipa. "Svi metali drugih stepena i tehnopolimeri sa metalnim umetcima, zahvaljujući većoj termičkoj provodljivosti, pomažu da se smrzavanje izbegne," kaže ovaj proizvođač. "Za posebno zahtevne uslove, možemo staviti opremu CWD, koja u potpunosti pruža izolaciju svim pokretnim delovima od kontakta sa vodom."

Oceanic SW snabdeva svoje DX4 i CDX prve stepene zapečaćenim konfiguracijama jer "je testiranje našeg proizvoda i nezavisno CE testiranje pokazalo da odgovarajuća hermetička zaštita regulatora od okoline čini da taj proizvod bude mnogo pouzdaniji u uslovima ronjenja u hladnim vodama." Džejms Munt, koji je nekada bio u Apeks-u, a sada je u Cressi-sub-u, kaže: "Ja verujem da suvo zapečaćen prvi stepen i alatke za razmenu toplote u drugom stepenu zaista pomažu da se regulator ne smrzne." Da li su svi oni pogrešili? Izgleda da Scubapro tako misli, iako oni čak prave balansiranu dijafragmu prvog stepena, MK18, za koju kažu da je "potpuno zapečaćena da bi obezbedila nenadmašne performanse u zahtevnim okruženjima".

Različite koncepcije

Scubapro ipak nije sam, po tome što ima poverenja u dizajn izloženog klipa. Martin Parker, MD AP Valves, mi je rekao da njegova kompanija sada razvija jedan regulator

Da li ste ikada doživeli nezaustavljivi slobodni protok iz vašeg regulatora u hladnim slatkim vodama? Obavestite nas koji ste tip i model koristili. Pišite redakciji: ronilackisvet@yahoo.com

koji će izložiti što je više moguće radnih delova prve faze protoku vode da bi se sprečilo smrzavanje, i dodao je da ova teorija tek treba da bude testirana. Šta se dešava u praksi? U Velikoj Britaniji, samo slatke vode pri

kopnu mogu biti toliko hladne da dovedu do problema slobodnog protoka. Martin Vudvard, direktor Stoney Cove Marine Trials, mi je rekao da je video dosta slučajeva free-flow regulatora tokom svih ovih godina. Tražeći bolje rezultate testiranja korišćenjem mašina, on smatra da su u jednom trenutku proizvođači izgubili iz vida problem ljudi ronioca u hladnim slatkim vodama. Neko vreme on je beležio sve slobodne protoke koji su se dogodili u Stoney Cove-u. On mi je rekao da je danas situacija mnogo bolja, ali kada sam ga naterao da mi otkrije da li neki brend regulatora pojavljuje posebno često u vezi sa nezaustavljivim slobodnim protokom (verovatno zbog smrzavanja) u Cove-u, on je odmah predložio dizajn klipa. Vudvard je takođe direktor kompanije koja uvozi Dacor regulatore, tako da možemo reći da on nije objektivan svedok. Ipak, ovaj dokaz nas može navesti na problem kredibiliteta EN250 testa u hladnim vodama. "Mi pokušavamo da budemo što je više moguće realni," kaže Jan Himens iz ANSTI test sistema. "Ovi testovi nisu "otporni na metke", ali oni obrazuju deo celokupne slagalice koja pruža sliku performanse nekog regulatora. "EN250 kriterijumi za hladne vode ne određuju nivo vlažnosti izdahnutog vazduha i ova omaška je skoro ispravljena sa novim EN250:2000 standardom za hladne vode. Čak i ovi novi kriterijumi dozvoljavaju slobodan protok kod regulatora jedno kratko vreme tokom testiranja."

Treba da napomenemo da testiranje u hladnim vodama za EN250:2000, uzima da je temperatura vode +4°C, a da je voda u Stoney Cove-u zimi često baš na toj temperaturi ili čak i niža. Takođe, regulator treba samo da radi pod uslovima testiranja za jedno ograničeno vreme da bi bio u skladu sa datim kriterijumima. Mašinsko testiranje je veoma dobro, ali ronioci često rade sve naopako i ja nikada nisam video neku ANSTI mašinu u suvom odelu da ide na ronjenje u Stoney Cove. Koliko je suv vazduh u cilindrima ronioca koji rone u tim hladnim slatkim vodama? Koliko je vlažan vazduh koji izdahnu? Koliko su dugi njihovi zaroni? Neki ronioci stvarno ostave svoje cilindre u kolima preko noći, nervozno udišu pre nego što zarone u vodu, ili čiste svoje regulatore pre nego što ih zamene pod vodom. Krivica za smrt davljenjem zbog nestanka vazduha u toku nezaustavljivog slobodnog protoka se nikada ne pripisuje modelu regulatora, jer je to nemoguće dokazati nakon događaja. Kada prestane protok vazduha, problematični led se istopi. Kao i bolest dekompresije, zamrzavanje regulatora se ne može otkriti dok se ne dogodi. Nikada nećete znati koliko ste blizu katastrofi.

Pripremio:
Predrag Naumović

APEKS TUNGSTEN ATX2000 REGULATOR KROZ VATRU I LED

Šta radite kada kompanija tvrdi da ima neuništiv proizvod? Napravljen je od jednog od najtvrdih metala poznatih čoveku - Tungstena. Ukoliko ga zagrebete mekšim materijalom trag će, svakako, ostati ali ne u njemu, u vidu brazde, već kao trag supstance od kojeg je napravljen taj slabiji materijal. Dakle, postoji samo jedan način da ga ispitajte - pokušajte da ga uništite!

Tungsten ATX2000 se ne razlikuje mnogo od osnovnog modela ATX200, koji je dizajniran za rad u izuzetno hladnoj vodi, ali se jednako dobro snalazi i na obalama severnog Sudana, jednim od najtoplijih mesta na svetu. Sve to zahvaljujući suvo-zapečaćenom prvom stepenu i "toplotnim komorama".

ATX200 se može koristiti i pri dubokim zaronima. Na dubini od 90m testovi su pokazali zavidne rezultate, što znači da na kojoj god dubini da se nađete, ovaj regulator će raditi besprekorno, obezbeđujući vam više nego dovoljnu količinu vazduha za udah. Takođe, može se koristiti i za Nitrox mešavine, do 40% bez posebnih podešavanja. Korisnici ovog regulatora, svrstavaju ga među isplativije delove opreme, u odnosu cena-kvalitet.

Dakle, zašto ga poboljšavati? Svakodnevnom upotrebom, ATX200 se može izgubiti i izgubiti svoj sjaj. Apeks je odlučio da obloži različite komponente, koristeći proces nazvan PVD (Physical Vapour Deposition). Koristili su kombinaciju nanosa hroma i bakra za ATX200, baš kao što i ostali proizvođači rade sa svojim regulatorima. Međutim, u Apeks-u ovaj sloj materijala potom oblažu legurom titanijuma i cirkonijuma. I umesto da ga nazovu Titanium ATX2000, ljudi u marketingu su odlučili da bi bolji naziv bio Tungsten ATX2000. Dakle, koliko su tačne tvrdnje proizvođača? Stručni tim magazina *Dive* osmislio je test da bi to proverio.

Test na hladnoću

Najpre je Tungsten ATX2000 potpuno zaleđen, kako bi se simulirao izron sa regulatorom punim vode, na vetru temperaturi od -18°C. Prvi stepen je bio zatvoren, a drugi potpuno poplavljen. Nakon odmrzavanja regulator je ponovo sastavljen i odmah upotrebljen. I dalje je dobro radio.

Test na abraziju

Nagomilana u metalnom sanduku, ostala oprema ili same strane sanduka mogu izazvati oštećenja regulatora. Nakon trenja o metalnu cev, na Tungsten ATX2000 su ostale samo male ogrebotine, dok je sama obloga ostala neoštećena.

Test slanom vodom

Uvek postoji mogućnost da male kapi vode prodru u suvi deo regulatora i oštete ga. U ovom slučaju, regulator je rastavljen i poskidani su svi čepovi, a zatim je potopljen na dno "Penzance" zaliva gde je ležao narednih 12 sati. Nakon toga regulator je sastavljen, opran slatkom vodom i osušen, a potom odmah korišćen. Vazduh je bio podjednako "ukusan" kao i pre, bez trunke soli.

Test na toplotu

Iza staklenog prozora potpalublja broda u Sudanskom zalivu, temperature mogu dostići čak 60°C. Da bi se uslovi približno izjednačili Tungsten ATX2000 je "pečen" celih 8 sati u rerni, na 65°C. Zatim je ostavljen da se ohladi i izjednači sa sobnom temperaturom, montiran na bocu i odnet na zaron. Radio je savršeno.

Test na fizička oštećenja

Dešava se svima. Spakujete svu opremu, naslonite na branik automobila, a potom zaboravite. Sledeće što čujete je zvuk točka kako prelazi preko regulatora. Zato je i ovaj regulator podvrgnut sličnom ispitu i pregažen sa 5,3m dugom prikolicom i nekoliko ljudi u njoj. Rezultat je par manjih površinskih ogrebotina, sve ostalo je bilo u najboljem redu.

Test na dubinu

Prošavši sve gore navedene testove uspešno, ostao je samo još jedan, poslednji test. Zaron na 50m dubine. Za svaki slučaj, u rezervi je bio još jedan regulator sa bocom. Da li je back-up regulator bio potreban?

Ne - Tungsten ATX2000 je radio odlično, bez ikakvih problema u dotoku ili količini vazduha.

Za kraj, može se samo reći da je Tungsten ATX2000 jedan veoma otporan regulator. Iako se ni jedan test ne može porediti sa svakodnevnom konstantnom upotrebom i habanjem, Apeks-ov Tungsten ATX2000 podvrgnut je jednom od najozbiljnijih testova primenjenih od strane bilo kog magazina. Šanse da se ovaj regulator uništi, bile su praktično nikakve. Kada je Tungsten ATX2000 vraćen u Apeks-ovu fabriku na čišćenje i servis, izveštaj koji je stigao govori sve: "Zamenili smo sve osnovne stvari koje se menjaju i na svakom servisu, to su dihtunzi i "O-rinzi". Jedini deo koji je morao biti zamenjen je crevo. Na Prvom stepenu, metalni prsten creva je bio udaren i oštećen, tako da se savijanjem ukopavao u samo crevo. To je praktično jedini razlog zbog kojeg je isto moralo biti zamenjeno."

*Magazin "DIVE", Oktobar 2005.
Pripremio: Predrag Naumović - Naum*

PADI
padi.com

The Way the World Learns to Dive™

HUB AVANTGARDE

Ovaj model predstavlja sledeći korak u evoluciji H.U.B. sistema (Human Underwater Breathing system) koji je namenjen naj zahtevnijim ronjocima. Novi materijali i tehnička rešenja koja su primenjena pružaju veći stepen udobnosti i sigurnosti u ronjenju nego što je bilo kod njegovih predhodnika.

Tehničke karakteristike kod osnovnog modela su:

- Proton Ice drugi stepen
- Proton oktopus
- BCD Dragonfly kombinuje sistem vazdušnih džepova na leđima (back-mounted) sa tradicionalnim dizajnom što daje savršeno balansiran sistem.
- Integrisani sistem tegova MRS (Mechanical Release System)
- oralni inflator spakovan u posebnoj pregradi i veoma lak za upotrebu
- Džep za opremu unutar pregrade za instrumente
- Materijali - vazdušni džepovi 1000 denier Du Pont Cordura® plus, a telo 1500 denier Cordura
- Quick-release grudna kopča
- Dodatni džepovi na leđnom delu za tegove
- čelični D ringovi
- Vreća za transport od specijalnog penastog materijala radi bolje zaštite od oštećenja
- Airlock kopča za pritezanje boce
- Instrumenti kao što su manometar, dubinomer ili konzola se dodatno poručuju

KAILA MRS PLUS

KAILA (što na jeziku stanovnika Havajskog arhipelaga znači „stil“) je elegantan, funkcionalan i udoban BCD namenjen ženskom delu ronilačke zajednice.

Ovaj model je zapravo modernizovan i re-dizajniran model Dragon. Proizvodi se u brojevima od XXS do L.

Tehničke karakteristike:

- Prilagodljiv sistem ramenih traka radi prilagođavanja dužini torza
- QAS (Quick Adjust System) sistem brzog podešavanja elastičnog pojasa (cummerbund) koji omogućava bolje prijanjanje uz telo
- Poboľjšani integrisani sistem tegova MRS plus (Mechanical Release System) sa novim kopčama i podeljen pregradama (u ovom slučaju nemora ceo prostor unutar džepa biti napunjen)

- Čelični D-ringovi

- Dva bočna džepa
- Materijali – Cordura1000
- Ramene bretele dizajnirane da smanje opterećenje na ramena
- Prilagodljiva grudna kopča
- Dva quik dump ventila na leđnom delu

AVANTI QUATTRO EXCEL LIMITED EDITION

Model Quattro Excel Metal LE su jedna od prvih peraja kod kojih je primenjen OPB (Optimized Pivoting Blade) sistem, koji garantuje bolji potisak tokom celog ciklusa rada peraja. Specijalni dizajn, koji su osmislili MARES-ovi inženjeri daje veću efikasnost uz manju potrošnju energije, što trenutno ne dostiže ni jedan model peraja na tržištu. U srcu ovog modela, duž cele površine lista se nalazi folija od Techralene nerđajućeg čelika, koja dodatno pojačava zamah peraja. Kod ovog modela primenjen je kvalitet QUATTRO serije (najbolje prodavani model do sada) i inventivnost VOLO POWER modela. Peraja su napravljena u ograničenoj seriji od samo 4000 komada, a svaki primerak ima svoj serijski broj.

DEMON BLACK PASSION

Jedan od noviteta je i maska DEMON BLACK PASSION. Naročita pažnja posvećena je izradi silikonske obrazine, u cilju ostvarivanja vrhunskog komfora. Vidno polje ove maske je izuzetno veliko. Uz masku se dobijaju anti-fog sprej i ručna torba.

Generalni zastupnik:

RK "CALYPSO"

Božana Ostojić

011 322 22 32, 063 309 007

GENERALNI ZASTUPNIK ZA
SRBIJU, CRNU GORU,
BOSNU I HERCEGOVINU

Calypso GROUP
President Božana Ostojić

Bazen TAŠ, Beogradska 71
11000 Beograd

tel/fax
+381 11 32 222 32

mobile
+381 63 309 007

email
bozanao@hotmail.com

web page
www.mares.co.yu

mares

GLOBALNO RONJENJE

TENERIFI

Tenerifi, se jedno od sedam kanarskih ostrva. Nalaze se u Atlanskom okeanu oko 1100 kilometara od španske, a oko 200 kilometara od afričke obale. Svih sedam ostrva su vulkanskog porekla i njihova starost datira unazad od 50 do 100 miliona godina. Zbog izuzetno blage klime, Kanarska ostrva, a posebno Tenerifi, su veoma popularna turistička destinacija. Prosečna temperatura je između 21 i 24° Celzijusa. Roni se tokom cele godine. Temperatura vode se ni zimi ne spušta ispod 20° C, a ljeti raste i do 24° C. Vidljivost pod vodom je i inače fenomenalna, ali je zimi ipak nešto bolja nego u letnjem periodu. Preko zime u ovim vodama se može videti Angel Shark, koja za vreme leta migrira u hladnije vode. Ljeti u ovim vodama žive delfini i kitovi, s tim da se kitovi mogu videti samo sa broda, na otvorenom moru. Tokom cele godine na Tenerifima se mogu sresti crne raže dužine do 1.8 metara. Tu su i male glavate raže, kornjače, bezbroj vrsta murina, ogromna jata riba – od orade do barakude. Sa malo sreće, možete roniti u jatu tuna, dok je ostala flora i fauna kao u polu tropskom moru.

Sjajne lokacije

Tereni za ronjenje su veoma interesantni zbog raznolikosti kamene formacije pod vodom. Postoje pećine, lukovi, stepenice ... Među najpopularnijim mestima je i **Playa Paradiso** gde se konfiguracija dna definiše sa dva kanjona koji se spuštaju do dubine od 24 metra. Tu se takođe okupljaju crne raže i dve manje vrste – condensito.

Veoma popularan je i **nepoznati potonuli brod** iz 1974. godine. Ostatak olupine čija je dužina oko 30 metara, leži na dubini od 18 metara i predstavlja idealnu lokaciju za neiskusne ronioce. Moguć je ulazak i razgledanje mašinskog prostora, dok je živi svet na ovom mesta izuzetno raskošan, što nam govori da je olupina vremenom postala veštački greben. Za one iskusnije koji žele malo dublje, sa istog mesta se zaranja na razgledanje crnog koralja. Da bi se ovaj koral video, neophodno je zaroniti niz klif do dubine od 50 metara. Ova strana je obrasla crnim koralom. Pošto ovaj koral ima zelenu nijansu (ima ih više vrsta žuta, crvena) ta padina podseća na obronak planine sa crnogoričnom šumom. Na ovom terenu, roniloci su skoro uvek u pratnji jedne ili dve velike crne raže.

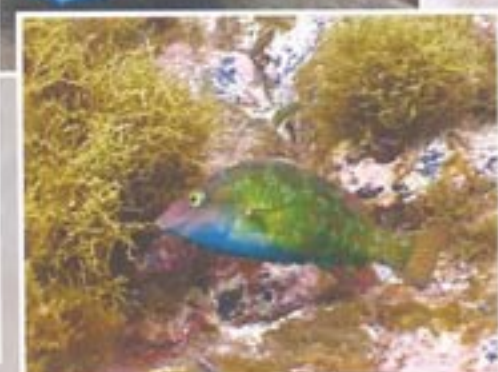
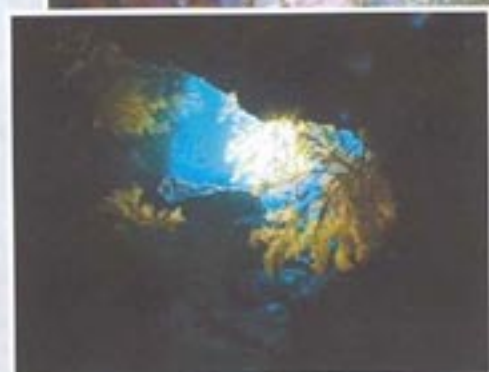
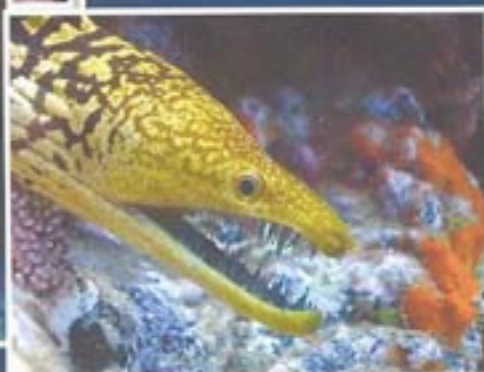

Mora se pomenuti i **Queva de palm-mar** (Morenas Cave), sa maksimalnom dubinom od 32 metra. Pećina se nalazi ispod svoda stena koji se proteže 50 metara i zanimljivost je da na tom potezu živi 101 vrsta murine. U pećinu se ne ulazi jer je neistražena. U ranijim istraživanjima bilo je incidenta iskusnih ronilaca, od kojih čak osam sa fatalnim ishodom.

Dosta pitomija pećina je **Queva del faro** (Neptunova pećina). Maksimalna dubina na ovom terenu je 28 metara i posebno je zanimljiva zbog male pećine u kojoj se uvek može videti 15-tak, a ponekad i više malih raža.

Sve u svemu, Tenerifi su ostrvo na koje vredi otići na ronjenje. Raskošan živi svet u kombinaciji sa fenomenalnim ambijentom, predstavlja scenografiju za nezaboravne ronilačke pustolovine.

Predrag Aleksić - Pele

MOĆ

Dugačak je spisak vrhunskih ronilaca i instruktora poteklih iz URS-ove škole.

SLAVA

Ronjenja sa URS-om na Kornafima, Dubrovniku, Lastovu, Visu, Premudi i danas se pamte i preporučuju.

URS

URS se za 1. maj ponovo vraća na ronjenje u Hrvatsku! Želite li i vi sa nama?

Pitajte nas, pišite nam: tel/fax: 011/ 624-397, mob: 063/ 215-696, e-mail: office@urs.co.yu

SAMO ZA NAJMLADE

OBUKA POČETNIKA

TEHNIČKO RONJENJE

TEHNIČKI WORKSHOP

WEMEANEXTREME

064 11 88 995

WWW.TRITON-AST.CO.YU

OPREMA ZA TEHNIČKO RONJENJE

REGULATORI

OOBLA

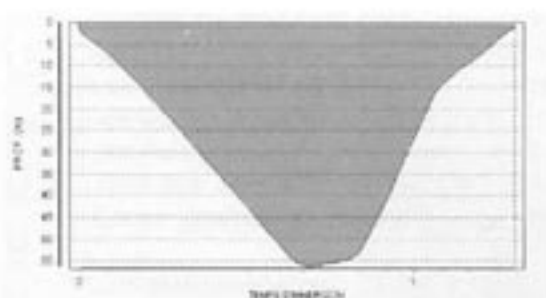
GDE LI JE GRANICA?

Krajem prošle godine, tačnije 2. oktobra 2005., postavljen je novi svetski rekord u ronjenju na dah - popularnoj apnei, u njejoj najpoznatijoj disciplini *No limits*. Ceo događaj se odvijao u našem najbližem komšiluku, Hrvatskoj, na ostrvu Žirje u blizini Šibenika. Tom prilikom stari rekord, koji je postavio francuz *Louic Lefreme* skoro godinu dana pre toga, od 171m oborio je austrijanac *Herbert Nitsch* zaronivši na 172m. Iako je to trenutno zvanični svetski rekord koji priznaje AIDA (*Association Internationale pour le Developpement de l'Apnee*) to nije najveća dubina na koju se spustio čovek koristeći samo dah u svojim plućima.

Najpoznatija dva imena u svetu apnee su italijan *Umberto Pelizzary* i kubanac *Francisko "Pipin" Ferreras* (naravno, van svake konkurencije su *Jacques Mayol* i *Enzo Molinari* junaci filma *Big Blue*). Rivalstvo i podvizi ove dvojice nekadašnjih prijatelja a potom ljutih protivnika u osvajanju dubina opisani su u dokumentarnom filmu "Ocean man" koji je kod nas prikazan na Festivalu podvodnog filma u Beogradu.

U jednom od brojnih intervjua nakon postavljanja novog rekorda 1999. godine (*Umberto Pelizzary*) od 150m, Pipin je je izjavio da planira njegovo obaranje kao i da mu je jedna od najvećih želja osvajanje granice od 200m. Iako je u narednim godinama primat u ovoj kategoriji ronjenja preuzeo Luis Lefrem, koji je posle pomenutog rekorda iz 1999. do ove godine bio neprikosnoveni vladar dubina, Pipin se još mogao nadati ostvarenju svog sna – da bude prvi čovek koji je zaronio ispod fantastičnih 200m. Umesto njega, sredinom prošle godine, u knjige istorije upisao se belgijanac *Patrick Musimu* sa neverovatnih 209,6m!

On je 30. juna ove godine, u organizaciji IAFD (*Internacional Assosiation of Free Divers*), uz podršku Asocijacije podvodnih aktivnosti i sportova na Crvenom moru (*Egyptian Government's Red Sea Assosiation*

Historia de plongee du 06/06/2005 13:00:17					
Grafic de la plongee					
Parametres de l'OP					
Coordinationes de l'OP					
Bruit					
Respirateur					
Profondeur	EV	Sp. d'inspiration	20.00.00	0.000	0.00%
Sp. de consommation	15.00.00	Profondeur max.	20.2.0	10	0.00%

KO JE PATRICK MUSIMU?

Patrick Musimu PADI OWSI, rođen je 10.12.1970. godine u Kinšasi, Zair. Po nacionalnosti je Belgijanac, po profesiji fizioterapeut, a istovremeno Tae Kwondo instruktor. Detinjstvo je proveo u Belgiji a zatim se vraća u Zair. Ronjenje je otkrio 1999. u svojoj 28. godini. Veoma brzo razočarava se „klasičnim“ metodama treninga i razvija sopstveni stil, u čemu se koristi poznavanjem medicine i borilačkih veština.

Njegov program treninga je revolucionaran i za razliku od većine ronionca koji se takmiče u apnei nikada ne trenira u bazenu, čak ni zimi, što samo po sebi nije čudno ako bi se izuzela činjenica da to radi na obalama Belgije. Tada se temperatura vode pri površini spušta i do 4°C.

Do danas je pet puta obarao rekorde raznim kategorijama – slobodan zaron (free imersion), konstantni balast (constant weight), promenljivi balast (variable weight), u organizaciji IAFD i AIDA.

for Diving and Underwater Sports) i Ministarstva za turizam – zvaničnih organizacija egipatske vlade, u Abu Ramadi na obali Crvenog mora, pomerio zvaničan rekord iz prošle godine od 171 za fantastičnih 40m.

Poduhvat je počeo 6. juna sa 56 metara, a zatim se sledećeg dana nastavio sa 58m. Tokom naredne tri nedelje nedelje, uz povremene dane odmora, Patrik je povećavao dubinu. Ljudi koji su činili njegov tim, i pored toga što su znali šta se sprema, sa nevericom i oduševljenjem su pratili progres: 82m, 101m, 122m, 137m, 151m, 170m, 186m. Rekord je bio oboren i mnogi su možda pomislili da će se time zadovoljiti, ali 21. dana (26.06.2005.) Patrik Musimu je došao do 200,3 metara. Iako je tim zaronom upisao svoje ime zlatnim slovima u istoriju ovog sporta to nije bio kraj. Posle samo tri dana pauze on je ponovo zaronio preko čarobne granice od 200m i otišao do 209,6 metara. Nakon 3 minuta i 28 sekundi Patrik je izronio i primio čestitke celog tima. Dvadesetak minuta kasnije osetio je veliki umor i transportovan je do bolnice gde mu je dijagnostikovana dehidracija. Ustvari, pronađeno je da je bolovao od bakterijske infekcije i da je u proteklih 24 dana u Egiptu izgubio 8,5kg. Predostrožnosti radi odlučeno je da se pored tretmana antibioticima primeni i hiperbarična komora.

Veliki broj medija preneo je vest o novom rekordu i narednih dana Patrik je bio pod pravom opsadom novinara.

I pored svega toga AIDA (*Association for the Internacional Development of Apnea*) nije priznala rekord. Naime, AIDA koja okuplja najveći broj takmičara u apnei i njihovih matičnih organizacija zahteva da prilikom organizacije i tokom pokušaja obaranja rekorda, bude prisutan neko od njenih zvaničnika i sudija. Kako je Patrick Musimu svoj podvig izveo u organizaciji IAFD njihov zvanični rekorder, do oktobra ove godine, je ostao Luic Lefrem sa 171m.

Bez obzira na sve niko ne spori da je Patrik Musimu postavio novi rekord iako on nije zvanično priznat od naj-

brojnije organizacije u ovoj oblasti ronjenja.

Ovaj rekord je zabeležen na dva Suunto D9 kompjutera (koje je i AIDA odabrala kao zvanične instrumente za merenje dubine u takmičenjima u svojoj organizaciji), a koji su za ovu priliku specijalno podešeni od samog proizvođača kako bi mogli očitavati dubine preko 199m, što im je granica očitavanja za normalne uslove. Jedan od njihovih direktora *Jim Clymer* (*Suunto European Business Manager*), koji je u svojstvu zvaničnog predstavnika proizvođača bio prisutan tokom ovog događaja, je povodom ovoga rekao: „Zadovoljan sam tačnošću koju je Suunto D9 pokazao. Šta više, bio sam prisutan kada su izmerili da je sajla dugačka 210,4m što se razlikuje samo za 80cm od onoga što je D9 izmerio“.

Musimu je, po svojim rečima, do savršenstva doveo dve tehnike koje mu pomažu da veoma brzo zaroni na tako velike dubine. Prva je „pakovanje“ vazduha u pluća serijom plitkih, dodatnih, udaha neposredno pred zaron. Druga je „potapanje“ sinusa i eustahijeve trube tokom zarona, zbog toga što su pluća pod tolikim pritiskom da je izjednačavanje nemoguće. Takođe je upozorio da bi drugima bilo problematično da dostignu njegove rezultate: „Moje tehnike izjednačavanja pritiska omogućavaju mi da postignem dubinu, ali i ne da ostanem nepovređen. To je sastavni deo kompleksnog programa kojim svoje telo i nervni sistem adaptiram i pripremam za tako brz napredak. Ako budemo ignorisali te činjenice, bojim se da će svet ronjenja na dah platiti danak u skoroj budućnosti“.

Međutim, najave pokušaja da se ugrozi ovaj njegov podvig nisu tako daleko i uputio ih je niko drugi do *Bill Stromberg*, predsednik AIDA koji je ceo događaj shvatio kao bačenu rukavicu. On je dao izjavu medijima kako su ronjoci AIDA na treningu dostigli dubinu od 192m pre dve godine ali ostalo je nejasno zašto taj zaron nije upisan kao zvanično obaranje rekorda pošto je bio meren od strane zvaničnika organizacije. On dalje implicira da Patrikovo dostignuće nije nedostižno za druge ronjioce i da AIDA poseduje saznanja koja im govore da da dobro utrenirani i pripremljeni sportisti mogu preći granicu od 300m. Dalje je potvrdio da AIDA ne može da prizna ništa u čemu nije učestvovala. Ali i pored ovakih izjava, odajući priznanje Musimiovom dostignuću, dodao je: „Naravno, u svoje ime, želim da mu čestitam na veoma impresivnom zaronu i čeličnoj volji koju očigledno poseduje“.

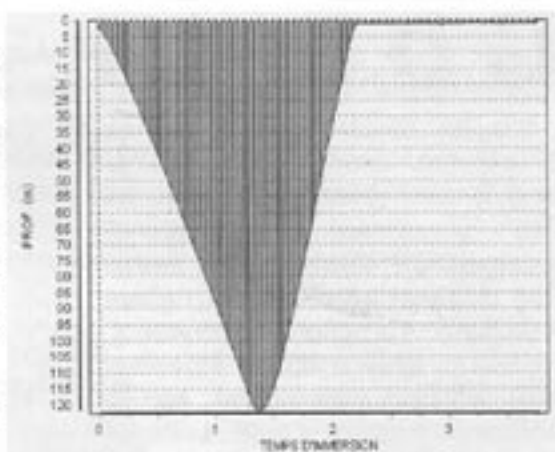
Da li je nedavno „obaranje“ rekorda Herberta Niča ustvari najava AIDA da je krenula u napad na rekord Patrika Musimua, odnosno IAFD? Sudeći

Zanimljivosti

Iako postoje dokazi da su ljudi počeli da rone na dah još daleke 4.500. godine pre nove ere, kada su na taj način sakupljali školjke i ostale plodove mora, istorija ovog sporta počela je da se piše 1949. godine. Te godine je Rejmondo Bušer, uz pomoć maske i disalice, noseće drvenu pušku za podvodni ribolov, u okolini Napulja, zaronio i držeći dah otišao na dubinu od 30 metara i time otpočeo zlatno doba svetskih rekorda u ronjenju na dah.

Žak Majol nije izmišljen lik filma Luka Besona, u tumačenju Žan-Mark Bara. To je ime čoveka koji je 1976. godine prvi prešao granicu od 100m u ronjenju na dah i po tome ušao u anale ovog sporta. Njegov takmac '60. i '70. godina, zamislite, zvao se Enco Majorka (ne Molinari) i po nacionalnosti bio je italijan. Zvuči poznato? Žak je 1983. oborio sopstveni rekord (trebalo mu je sedam godina), upisao se u knjige rekorda sa 105 metara i time okončao svoju takmičarsku karijeru.

Anđela Bandini je 1989. postala prva žena koja je ne samo otišla preko 100m već je tom prilikom oborila muški rekord Žaka Mejola iz 1989. sa 108 metara. Takov podvig je ponovo pošao za rukom Tanji Streter 2002. godine sa 160m. Taj rezultat je ostao do danas aktuelni svetski rekord u ženskoj konkurenciji.

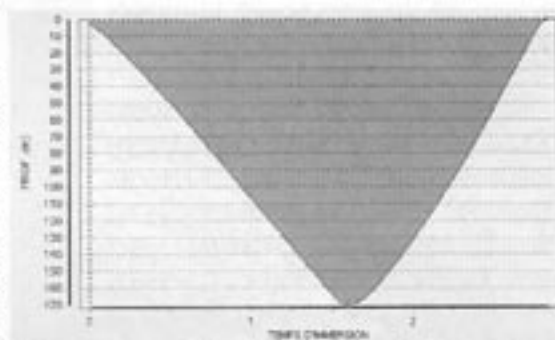

Journal de plongée: 12/06/2005 10:36:47

Détails de la plongée
  Paramètres de TOP
  Concentration en air
  Profils

N° de plongée: 54   Site: Escote
 Prof. max.: 123.5 m   Site: Abu Ramada

Date: 12/06/2005   Heure de la journée: 10:36:47

Journal de plongée: 12/06/2005 10:37:30

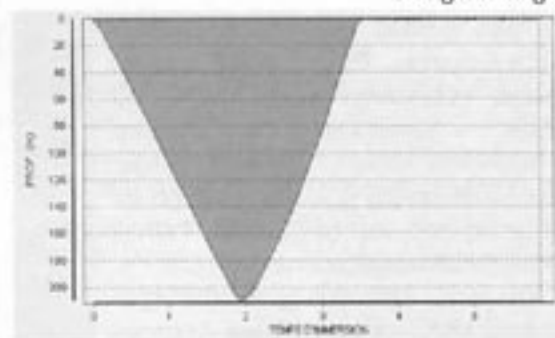
Détails de la plongée
  Paramètres de TOP
  Concentration en air
  Profils
  Révisions

N° de plongée: 70   Site: Escote
 Prof. max.: 129.5 m   Site: Abu Ramada

Date: 12/06/2005   Heure de la journée: 10:37:30

po dubini koja je postignuta deluje da se nisu mnogo „potresli“ i da se mnogo ne obaziru na suparnika koji ih je, da ne koristimo teške reči, nadmašio za skoro 40 metara, što predstavlja 23% više od njihovog tadašnjeg rekorda! Međutim, sigurno je da im predstoji težak posao.

Dragan Gagić

Journal de plongée: 06/06/2005 11:24:11

Détails de la plongée
  Paramètres de TOP
  Concentration en air
  Profils
  Révisions

N° de plongée: 95   Site: Escote
 Prof. max.: 205.4 m   Site: Abu Ramada

Date: 06/06/2005   Heure de la journée: 11:24:11

REKORDERI DUBINA

Za one čitaoce koji do sada nisu imali prilike da se upoznaju sa takmičenjima u oblasti ronjenja na dah, popularnoj apnei, dajemo kratki pregled takmičarskih disciplina i rekorda postignutih u njima prema zvaničnim definicijama i podacima AIDA (Association for the International Development of Apnea).

Statička apnea (Static Apnea) – meri se vreme koje ronilac može da provede držeći dah dok mu je respiratorni trakt potopljen. Telo može biti u celini zaronjeno pod vodom ili plutati na površini, a takmičenja se mogu održavati u bazenima, jezerima, rekama i morima. Mogu se organizovati na međunarodnom nivou kao pojedinačna i timska.

Žene
7 min 16 sec Natalia Molchanova RUS
26.08.2005. Renens, SUI

Muškarci
8 min 58 sec Tom Sietas GER
12.12.2004. Eindhoven, NED

Dinamička sa perajima (Dynamic with fins) – meri se horizontalna dužina koju ronilac može preći "u jednom dahu" bez izrona. Bilo kakva propulziona sredstva, osim peraja, ili pomoć zamasa ruku su zabranjeni. Mogu se koristiti obična (long fins) ili mono peraja (monofins). Takmičenja se mogu organizovati samo u bazenima čija minimalna dužina ne sme biti ispod 25m.

Žene
178 m Natalia Molchanova RUS
25.08.2005. Renens, SUI

Muškarci
212 m Tom Sietas GER
10.07.2005. Loutraki, GRE

Dinamička bez peraja (Dynamic without fins) – kao i u prethodnoj disciplini, meri se horizontalna dužina koju ronilac može preroniti. Bilo kakva propulziona sredstva su zabranjena. Takmičenja se mogu organizovati samo u bazenima čija minimalna dužina nesme biti ispod 25m.

Žene
124 m Natalia Molchanova RUS
27.08.2005. Renens, SUI

Muškarci
175 m Tom Sietas GER
10.07.2005. Loutraki, GR

Konstantni balast (Constant Weight) – meri se dubina urona. Ronilac uranja i izranja koristeći peraja, odnosno mono peraje (mono peraja su dozvoljena samo u dve discipline – kod ove i dinamičke apnee sa perajima), i uz pomoć ruku, bez dodirivanja konopca (sajle) i promene balasta. Dozvoljen je jedan kontakt ruke sa konopcem kod zaustavljanja kada ronilac kreće u izron. Kao i kod statičke apnee, mogu se organizovati na međunarodnom nivou kao pojedinačna i timska.

Žene
86 m Natalia Molchanova RUS
03.09.2005. Villefranche, France

Muškarci
105 m Carlos Coste VEN
04.09.2005. Villefranche, France

Konstantni balast bez peraja (Constant Weight without fins) – ronilac uranja i izranja bez ikakvih propulzionih sredstava, promene balasta i potezanja konopca.

Žene
50 m Mandy-Rea Cruickshank CAN
08.04.2005. Cayman, BWI

Muškarci
80 m Martin Štípanek CZE
09.04.2005. Cayman, BWI

Slobodan zaron (Free Immersion) – meri se dubina koju ronilac postiže bez ikakvih propulzionih sredstava koristeći se snagom ruku potežući se uz konopac, odnosno sajlu, prilikom urona i izrona.

Žene
74 m Mandy-Rea Cruickshank CAN
11.04.2005. Cayman, BWI

Muškarci
102 m Martin Štípanek CZE
23.03.2004. Cayman, BWI

Promenljivi balast (Variable Weight) – ronilac zaranja pomoću balasta a izranja koristeći sopstvenu snagu pomoću peraja i sajle. Ranije je su bile korišćene tehnike gde je ronilac, uz pomoć balasta – "sanki" zaranjao, kao što je prikazano u čuvenom filmu Luk Besona Veliko plavetnilo, "glavom na dole" (head first), dok se u novije doba opšte

APNEA

prihvaćena tehnika "stopalima na dole" (feet first).

Žene
122 m Tanya Streeter USA
19.07.2003. Turks and Caicos

Muškarci
136 m Martin Štípanek CZE
14.04.2005. Cayman, BWI

No Limits (prevod nije potreban) – ronilac zaranja uz pomoć balasta (sanke – konstrukcija koja svojom težinom niz sajlu ronioca vuče do licitirane dubine tj. kraja sajle) a sam bira šta koristi kao pomoć pri izronu – balon, odelo ili prsluk sa džepovima za naduvavanje ili bilo kakav drugi sistem koji će mu pomoći da što pre izroni.

Žene
160 m Tanya Streeter USA
17.08.2002. Turks and Caicos

Muškarci
172 m Herbert Nitsch AUT
02.10.2005. Žirje, Croatia

AIDA priznaje samo navedenih osam kategorija kao zvanične discipline u koji ma se zvanično beleže svetski rekordi i održavaju takmičenja. Ostale "slične" ili "drugačije" kategorije ronjenja na dah se vode kao "demonstracione

APSOLUTNI REKORDER

Apsolutni rekorder, ne samo kod sisara veće kod svih živih bića koji udišu vazduh plućima, je kit ulještura (eng. sperm whale; lat. physter macrocephalus). U veoma jakoj konkurenciji on ima najveću zabeleženu dubinu. Na obalama Dominikanske republike, u Karibima, 1991. godine naučnici Okeanografskog instituta Woods Hole zabeležili su zaron jednog od posmatanih kitova na 2.000m (6.500ft) koji je trajao 1 sat i 13 minuta.

Predpostavlja se da to nije njihova granica i neka kasnija ispitivanja pokazala su da su sposobni za zarone preko 3.100m.

Zabeleženi su još neki izvanredni rezultati pojedinih vrsta kitova i foka iz Severnog mora. Tako na primer morski slonovi (vrsta foka) mogu ostati pod vodom preko dva sata i spustiti se na dubinu preko 1.500m. Carski pingvin (eng. Emperor penguin; lat. Aptenodytes fosteri) drži rekord među pticama sa 480m i 18 minuta provedenih pod vodom izmerenih 1990. godine.

discipline". Rekordi se u muškoj ili ženskoj konkurenciji i ne priznaju se nikakve druge potkategorije (more/jezera, visinska, pod ledom, 25/50m bazeni, u tandemu, timska, mešovita i sl.).

Svim takmičenjima i pokušajima obaranja rekorda moraju prisustvovati zvanične sudije AIDA i ispoštovati procedura koju su propisali njihovi zvaničnici. Iz tog razloga u njihovim publikacijama se nigde ne pominje najdublji zaron u disciplini No Limit, Patrika Musimua od 209,6m.

(korišćeni podaci sa zvanične web prezentacije AIDA na www.aida-internacional.org)

www.asos.org.yu

ASOS
ASOCIATION OF SPELEOLOGICAL ORGANIZATIONS OF SERBIA

SOMBORSKE RONILAČKE IGRARIJE

Početak oktobra (01.10 2005) u Somboru je održano ronilačko takmičenje pod nazivom „Somborske ronilačke igrarije“. Učestvovalo je pet ekipa iz četiri vojvođanska grada Sente, Subotice, Novog Sada i Sombora.

Ovaj nadasve veseli ronilački susret organizovan je prvenstveno sa željom da se promoviše ronilaštvo na jedan novi način. Osnovna ideja je ekološka, a zatim da je kompletan program vidljiv i prilagođen publici koja ne mora poznavati ronjenje kao sport. Želje i očekivanja organizatora su se upotpunosti ispunila. Takmičenje je okupilo se oko 50 ronilaca.

Takmičari su osim trka sa vremenom imali i niz šaljivih i drugih zadataka. Posebno ističemo da je tokom takmičenja sa dna starog Bačkog kanala izvađeno više stotina kilograma raznog otpada (plastike, metala, auto guma i sl.) što je i bila jedna od osnovnih ideja. Na samom kraju takmičenja upriličeno je nadvlačenje konopa za ronioce na dah. Teren na kome je obavljena ova priredba je ostao značajno čistiji što se može videti i na fotografijama.

Na zajedničkom ručku je zaključeno da ovaj vid ronilačkog okupljanja pun pogodak, pa je organizator ronilački klub „Green House“ preuzeo obavezu da će ovo postati tradicionalni skup ronilaca i to svake godine na drugom segmentu kanalske obale i dna da bi ekološki efekat bio veći. Ronilački klub „Green House“ će pokušati da ovaj vid takmičenja organizuje već na proleće o čemu ćemo vas na vreme obavestiti.

Stojanović Milan

Foto: Mile Keskenović

PRAVILA IGRARIJA

Cilj igre

Cilj igre je u što kraćem vremenskom roku preći zadatu stazu u Kanalu (Stari bajski kanal) dužine oko 500 m. U toku ronjenja treba pokupiti što više stranih predmeta sa dna i nagradnih žetona.

Način izvođenja igre

Takmičarsku ekipu čine ronilački parovi, muški, ženski ili mešoviti. Mešoviti par se računa kao ženski. Start će biti pojedinačni, sa vremenskim razmakom između parova. Startna lista se određuje na osnovu predtakmičenja. Predtakmičenje se sastoji od sledećeg: iz svakog takmičarskog para jedan ronilac treba da se opremi osnovnom ronilačkom opremom za što kraće vreme (odelo, maska sa disalicom, peraja, pojas sa olovom, boca i regulator). Na osnovu postignutog rezultata, parovi dobijaju startne brojeve. Na startu takmičarski par od organizatora dobija vreću za sakupljanje stranih predmeta i nagradnih žetona. Svaki par je dužan da vuče signalnu bovu. Pod stranim predmetom podrazumeva se ono što je čovek svojim nesavesnim odnosom prema prirodi bacio u Kanal (otpad). Nagradni žetoni će visiti na usidrenim bovama. Svaki par sa svake bove može da uzme samo jedan nagradni žeton.

BARON GAUTSCH RAVNO DO DNA

Gledam u more koje se pjeni ispod pramca barke. Još koji minut i dolazimo na poziciju za ronjenje. Briefing za uron sam napravio, svako ima svojeg para za ronjenje i svima je sve jasno što se tiče ovog današnjeg urona, dobro je.

Sva sreća da švabe razumeju Engleski, jer nisam baš na ti s Njemačkim, a ipak neke stvari moram reći. Na barci je oko petnaestak ronioca, sve stranac do stranca, švabe uglavnom, i ja njihov voditelj ronjenja. Ona faca koja turistima objašnjava zašto se tu roni, kako se tu roni, te pod morem ispred njih glumim psa vodiča za napaljenu ekipu sa gomilom foto-aparata, koja iza mene radi svoj životni foto sešn. Sve su to veliki umjetnici podvodne fotografije, neshvaćeni uglavnom, ali ekipa snima fotke s mašinama od nekoliko tisuća Eura. Nije da se nema ...

Uglavnom, totalno sam ne zainteresiran za ludu podvodnu jurnjavu s nekim likovima koje vidim prvi i zadnji put u životu, jednostavno profi odradim svoj posao, bez velikih euforija i prijateljstava. Ipak sad mi je sve drugačije u glavi. Jučer je Džuli slavila rođendan kod nas u ronilačkom centru i malo smo se veselili, onako rekreativno. Poželjela je od staffa centra za rođendanski poklon jedno ronjenje. Dogovor je pao u sekundi, sutra je vodim na ronjenje na Barona Gautscha.

[Pola. Lloyd-Dampfer „Frisa Hahneloh“ und „Baron Gautsch“.

Baron Gautsch je bio Austrougarski putnički brod luksuzne klase, 85 metara dug, 9 metara širok sa 6 nivoa paluba u kojima je prevozio oko 500 putnika. Eto nije imo sreće, tog dana 1914. nagazio je na morsku minu malo dalje od Rovinja po povratku s krstarenja oko Egipta. Tako danas u Hrvatskoj imamo svjetski poznatu lokaciju za ronjenje na potopljenim brodovima, gospodina Barona, olupinu koja leži na dubini od 29 do 42 metra a ribe je koriste kao umjetni greben. Do danas sam ronio preko 30 puta na gospodinu Baronu i mogu reći da poznam tu olupinu kao svoj džep. No ovaj put ću napraviti neki drugačiji dir i to će bit Đuli za rođendan. U stvari napraviti ću to za sebe.

Iz mojih misli trgla me signalna bova koju sam trebao zakačiti sa špagom u ruci i tako osigurati barku koju će kapetan, barba Ivo, čuval za vrijeme našeg gnjurenja. Evo bove s desne strane, ok još malo, imam te, barka je vezana, ajmo sad. Strendžeri su fakat dobri gnjurci, u sekundi se pobacali u more i jedan za drugim nestajali u plavetnilu ispod

nas. Na kraju pošto sam sve čekirao, bacismo se i nas dvoje. Odličan je to osjećaj, propadaš u plavetnilo ispod sebe i jedini kontakt s realnošću je ona špaga od cime koja klizi kroz ruku. Svijet totalne tišine, čuješ samo sebe kako dišeš a sa svojim badijem, podvodnim partnerom, komuniciraš pomoću znakova rukama. Blaženi podvodni svijet, nemaš problema ko je odakle i ko kojim jezikom govori, svi se kužimo, svi smo mi gnjurci. Onda nirvana, iz onog plavetnila u kojem se ne vidi dno već je sve beskonačno plavo, zadivljujuće modro, odjednom izroni brod, ogroman brod. Niti mu vidiš kraja niti početka, jednostavno samo sletiš na njega.

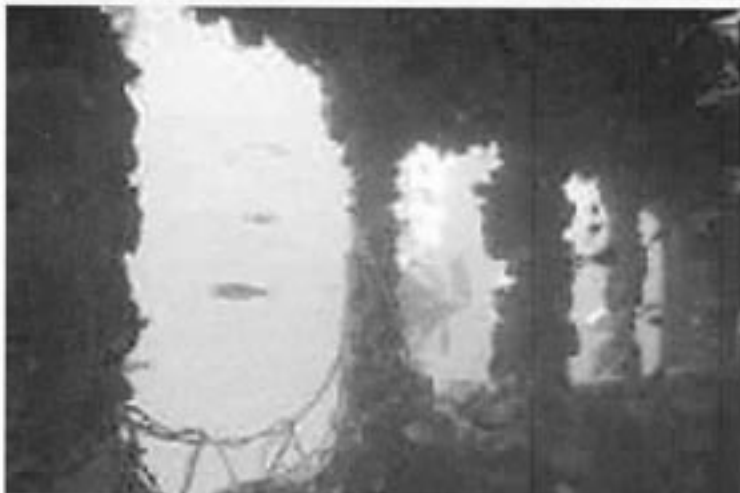
Tu na 29 metara pod morem bacili nas dvoje zadnji čeking i poče naša podvodna šetnja po gospodinu Baronu. Pali smo na kapetanski most, al tu nije neka špica pa odmah odosmo na pramac. Ajme, Titanik u orginalu! Bacismo se preko prove na samo dno. Instrumenti pokazuju 42 metra pod morem, nije šala ali stvar je pod kontrolom. Krenusmo uz bok gospodina Barona i tu je ulaz na prednjoj polovini s bočne strane. Lagano smo ušli u brod. Ajme, što je mračno a hladno ko u rogu. Uključih Vegu i podvodni reflektor pokaza nam put. Kaže instrument 34 metra pod morem, ali s tri kata željeza iznad glave. Hm nije loše, ali možemo mi i dublje. Lagano se provlačeci kroz brodske pregrade i kabine stižemo ispod kapetanskog mosta. A sad dilema: da li ravno

OLUPINE HRVATSKOG PODMORJA

kroz veliku centralnu salu ili lijevo kroz uski mali prolaz? U toj centralnoj sali sam bio, ništa strašno i ništa što već nije viđeno, ma nisam po to došao, ne ovaj put, ajmo lijevo. Za sad sve OK, prolaz je uski ali može se, bit će da je to bio malo veći hodnik, al što je dugačak. Alaaa brate evo izazova, skale vode prema dolje, suzilo se prilično. Mračno ko u grobu a i fino je zima, instrument pokazuje 37 metara. Hodnik vodi dalje ravno, usko je al može se, evo i danjeg svjetla, dobro je prošli smo kroz cijelu utrobu olupine i evo nas na krmí gospodina Barona. Trebali bi sad polako poč' gore. Već smo 7 minuta u utrobi ove željezne grdosije i instrumenti pokazuju da nema još puno vremena. Hajde, bar ima zraka u boci. U tom trenu, meni se sa desne strane otvori sala, velika je i vodi nazad prema sredini utrobe gospodina Barona. Hajdmo pogledati. Moram priznat da ovdje još nisam bio, opet se počelo mračiti, instrumenti pokazuju 38 metara. Moramo nazad, najbolje da još zaglavim ovdje, još bi mi samo to trebalo. Okret, čim smo okrenuti licem prema svijetlu odmah je bolje, idemo van. Haaa, što je sad? Što to Džuli pokazuje? Otvor u podu na 38 metara negdje u utrobi gospodina Barona! E, sad je šiljato. „Hrabre sreća prati“ – rekoh sebi. Spustismo se kroz otvor u podu. Legosmo na sami mulj na dnu. E, sad stvarno više nema dublje, instrumenti kažu 41,3 metra. Nirvana je na vrhuncu. Džuli i ja smo se samo pogledali i sve je bilo jasno, ajmo van. Lagano, bez žurbe krenuli smo prema nazad. Provlačeći se kroz razne otvore i prolaze sve smo bliže bili danjem svjetlu. Napokon izašli smo iz utrobe gospodina Barona. Instrumenti javljaju da vrijeme za ronjenje bez dekompresijskih zastanaka upravo ističe. Sva sreća pa nismo duboko, nekih 34 metra.

Tko je lud ne budi mu drug. Morao sam snimit s vanjske strane olupine gdje su tih 41,3 metra, te odoh ravno do dna. Evo je propela, napola u pijesku. Idemo malo naprijed do oplata olupine. Bingo - 41,3 metra. Zar smo bili tako duboko u gospodinu Baronu?! Krajnje je vrijeme za povratak na površinu. Baš mi se ne ostaje da glumim hranu za ribe, idemo Džuli. Polako, polako, polako se uspinjemo po užetu signalne bove. Gospodin Baron ostaje ispod nas. Čujem samo kako dišem. Svjetlo postaje skroz normalno, a gospodin Baron je nestao iz vida. Još samo da izađemo van. Pii Pii Pii, javlja se kompjuter. Dekompresijski zastanci, no dobro nije strašno. Instrumenti kažu samo 5 minuta, plus onaj sigurnosni na pet metara. OK za deset minuta smo na barci, zraka u boci ima pa je OK. Eto je, još jedna ronilačka barka. Nova ekipa ide u posjet gospodinu Baronu. Koliko ih samo ima. Još malo pa idemo van. Zrak koji ronionci ispuštaju dišući iz boca, učinio je more kao da vri. Vrijeme je da idemo van, samo nekako mi se neda, kako je dobro. Džuli je otišla prema barci, a mogao bi i ja. Polako, još koji metar i evo me. Ajme koliko mjehura, milon, milijardu, bezbroj malih mjehura. Ovo je kao u šampanjcu. Barka iznad mene, mjehuri oko mene, uzavrelo plavetnilo. Buć, izašao sam, gotovo je. Džuli je OK a ja još bolje, samo da se još na barku popnem al, neće mi se, totalna ekstaza. Majke mi, ovo je bilo bolje od seksa.

Filip Višić

Na svega petnaestak minuta vožnje od luke Bar, kod uvale Bigovica, oštre stene u svojoj unutrašnjosti kriju pravi dragulj podmorja. Skrivena od očiju turista, Mikovića špilja će svoje lepote otkriti samo odvažnim ronionicima.

Ekipa DOWNUNDER RESOURCES LTD. & HOBOTNICA DIVING CENTAR veoma često rone u gore pomenutim vodama. Uvala Bigovica je predstavlja vrlo dobro sidrište, a u njenoj neposrednoj blizini nalazi se jedna od najlepših pećina crnogorskog dela Jadrana. Ovog leta, novinari časopisa Ronilački Svet su imali priliku da sa ljubaznim domaćinima u nekoliko navrata rone na ovoj lokaciji.

Priča o Mikovića špilji počinje davnih sedamdesetih godina prošlog veka. Miodrag Miković je bio inženjer građevine, specijalista za mostove, brane i lukobrane. Bio učesnik gradnje hidrocentrale Đerdap i prema rečima upućenih Barana, tada i počinje njegovo zanimanje i bavljenje ronjenjem. Prilično sposoban i svestran čovek, vrlo brzo je dobio nadimak „Mika Munja“. Tih godina, posao ga je doveo u Bar jer se tada gradio veliki barski lukobran. Miković je u sećanju barana ostao kao čovek koji je u ovaj posao uložio mnogo truda i kao inženjer i kao ronilac. Gajeći veliku ljubav prema moru, koristio je svaki slobodni trenutak za ronjenje i uživanje u njemu. Tako je jednog dana sa svojim prijateljem (pretpostavlja se da je to bio dr.Dereta), ronio na dah u

akvatoriju uvale Bigovica. Dahujući uz obalu primetili su u podnožju stena veliku crnu senku. Prišavši bliže, videli su da je to ulaz u pećinu. Zaranjali su koliko su mogli, ali ubrzo su shvatili da je pećina suviše velika za ronjenje na dah. Povukli su se i sutradan došli sa kompletnom ronilačkom opremom. Tada se imali priliku da prvi vide ono što su do tada samo riblje oči gledale. Nakon toga, ovo mesto u narodu dobija naziv Mikovića špilja. Ovaj događaj se zbio sedamdesetih godina prošlog veka i od tada ronionci uživaju u ovom čudu podmorja.

Vreme sadašnje

Četrdesetak godina kasnije, sa ronionicima iz DOWNUNDER RESOURCES LTD. & HOBOTNICA DIVING CENTAR odlazimo na ovu lokaciju. Petnaestometarski brod DOWNUNDER sa lakoćom seče talase noseći nas ka odredištu. Ekipa na brodu je sa razlogom dobro raspoložena. Ovakav zaron se ne pravi svaki dan. Slušamo priče sa ranijih ronjenja i razmenjujemo „pećinska“ iskustva. Kapetan broda **Željko Dragutinović**, inače i sam iskusen ronilac opisuje unutrašnjost pećine: „Mikovića špilja se proteže oko sedemdesetak metara u unutrašnjost kopna. Ulaz se nalazi na dubini od osam metara i ne može se promašiti

jer je izuzetno širok. Kako budete zalazili dublje doći će te do račvanja. U tim kracima kreće lagano sužavanje. Na krajevima oba kraka nalaze se sifoni sa vazдушnim džepovima. Vazduh u njima je OK i može se disati. Duž cele pećine je postavljena arijadnina nit i ne možete zalutati.“

Opremamo se i u vodi vršimo poslednje provere. Vrstan poznavalac ovog terena Dašo Durutović (PADI DIVEMASTER) sigurno i samouvereno nas povede ispod površine. Sa naše leve strane, nalazio se kameni zid na kraju kojeg se dno obrušavalo u plavetnilo. Voda topla, vidljivost odlična. Uskoro ispred nas se ukaza tamna senka ulaza u špilju. Prostor je zaista bio velik i pomalo je podsećao na neka velika usta. Možda nije bila baš prijatna asocijacija u tom trenutku, ali šta da se radi. Krenusmo dalje i prvi ronionci već počеше da nestaju u mraku rupe. Kad god ulazim u pećinu osetim navalu adrenalina. Valjda sam gledao previše ronilačkih filmova. Dno kod ulaza je prekriveno finim belim peskom koji reflektuje plavičastu dnevnu svetlost. Kako smo

MIKOVIĆA ŠPILJA

zalazili dublje, prateći arijadninu nit, postajalo je sve mračnije pa upalismo reflektore. Tada Mikovića špilja bljesnu svim svojim skrivenim bojama i oblicima. Stotine „kozica“ koje su trčkarale po dnu, tada postadoše jasno vidljive. Jedna poveća trlja šmugnu pod stenu. Škrpina solidne veličine nadmeno nas je ignorisala, sigurna u svoju kamuflažu. Neumorno fotografišem u od zaborava čuvam ove neverovatne slike.

Uskoro pred nama se pojavljuje račvanje dva kraka. Prostor postaje znatno skućeniji i pažljivo se provlačimo između stenja. Razgledajući okolinu, primećujem da kako idemo dublje u unutrašnjost pećine stene postaju sve glatkije. Odjednom pred nama je zaista uzan prolaz i veoma pažljivo, jedan po jedan, prolazimo u sledeću odaju.

Našli smo se u komolnom sifonu, sa visokim plafonom. Razmenjujemo utiske i ljudski žamor odjekuje skrivenim, kamenim svodovima. Vidljivost je znatno slabija, mreška se i tada shvatamo da se nalazimo u slatkoj vodi. Dakle, dragoceni slatkovodni tokovi su našli svoj put i do Mikovića špilje. Vreme je da se krene nazad. Krivine podvodnih tunela u povratku izgledaju potpuno drugačije. Uskoro, ispred nas se ukaza plava svetlost izlaza. Izronismo u plavetnilo otvorene vode puni utisaka. Roneći ka brodu razmišljao sam koliko još ovakvih skrivenih mesta čeka da bude otkriveno. Situeta „DOWNUNDER“-a pojavila se iznad nas i mi, lagano, izronismo.

Još fenomenalnih terena

Nesvakidašnji uron. Naše ne skriveno oduševljenje zabavljalo je posadu broda. Jug crnogorskog primorja obiluje zaista sjanim lokacija za ronjenje. Seke, klifovi i pećine su samo deo zanimljivosti ovog poteza obale. Prave ronilačke znalce mame brodske olupine, koje sa svojom burnom istorijskom pričom golicaju znatiželju ronilaca. Ali to je neka druga priča, koju ćemo započeti u nekom od narednih brojeva.

www.divemontenegro.com
phone: +381 69 49 56 04
+381 63 70 98 880

Nautička & ronilačka oprema

Centrala:
+381 82 675 000, 675 001
email una@cg.yu
Park bb, 85320 Tivat, Crna Gora SCG

Prodavnice:
"SIPA" Tivat 082 672 530
"SIPA" Podgorica 081 873 485
"SIPA" Herceg Novi 069 047557
"SIPA" Bar 085 314 274
"SIPA" Budva 086 456 325

Sa nama se love najbolje ribe!

TOMISLAV PETERNEK, FOTOREPORTER

Ronjenje i podvodna fotografija – najlepší period mog života

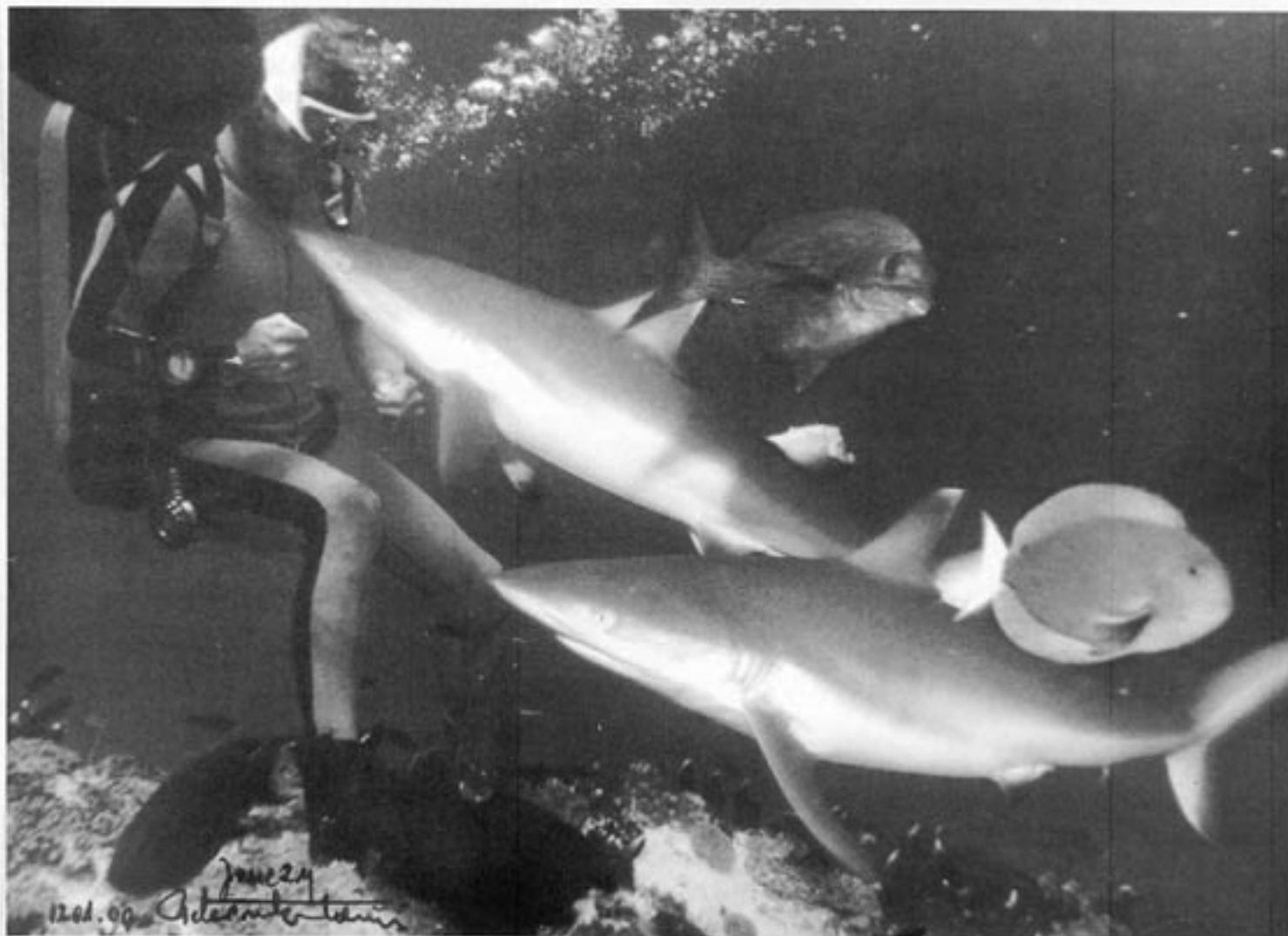
Malo ko nije čuo za, ili bolje rečeno, gledao fotografije Tomislava Peterneka. Tokom burne i plodne karijere, pogled kroz tražilo foto aparata vodio ga je širom planete. Peternek je svojim objektivima beležio burne istorijske momente, važne političke ličnosti, ratne strahote i još puno toga što jedan fotoreporter sreće u svakodnevnom radu. Manje je poznato da je on jedan od pionira naše podvodne fotografije, te da je među prvima počeo da na površinu iznosi snimke neverovatnog podmorja.

Beograd, februar 2006.

Sedeći sa Tomislavom Peternekom u njegovom ateljeu u Beogradu, razgovaramo o podvodnoj fotografiji, foto takmičenjima, opremi, o ronjenju i roniocima. Dok je voda za kafu lagano vrila, napravili smo vremenski skok i započeli Tominu podvodnu priču o samim počecima njegovog interesovanja za podvodni svet:

- „ Veoma dugo sam radio za porečku „Plavu lagunu“. Tada sam često boravio tamo i za njihove reklamne potrebe snimao fotografije za postere, brošure, kataloge i kalendare. Napravio sam puno snimaka sa zemlje i iz vazduha, diveći se prelepim pejzažima. Nisam ni slutio da će mi se tada ukazati prilika da istrijansko more vidim i ispod površine. Janko Bernik je tada držao ronilački centar u Poreču i jednom prilikom me je pozvao da napravim fotografije turista – ronilaca. Tada sam napravio svoj prvi zaron u životu i mnogo mi se dopalo. Jedan austrijanac koji je bio na odmoru, mi je pozajmio svoj Nikonos i ja sam snimio svoje prve podvodne kadrove.

Kasnije, kada sam se vratio u Beograd, odmah sam potražio neki od ronilačkih klubova. Put me je odveo u URS i tada sam završio prve ronilačke kurseve. U URS-u sam upoznao Paju Lebla, Bratislava Markovića, Batu Popovića i Zorana Rubinjonija. Ja sam tada preko misterioznih kanala već nabavio iz inostranstva boce, regulator i ostalu opremu. Sve sem odela. Tada sam upoznao Milenka Popovića, koji je

„Najveće ulaganje u opremu je bila kupovina filmske kamere BOLIER 16R. Ronio sam u Komatima, kada smo se tokom jednog zarona malo zaneli i sišli na šezdeset metara dubine. Kažem zaneli, jer sam u tom zanosu zaboravio da mi je kućište napravljeno za dubinu do četrdeset metara. Tada je iznenada došlo do implozije kućišta kamere. Sva sreća, sa mnom je tada ronio moj prijatelj Janko Bernik. Ta implozija je zvučala kao detonacija i obojica smo u prvom trenutku bili zatečeni. Primetio sam da je oklop skroz prilepljen uz samu kameru. Kada je kućište počelo da se raspada, video sam jedan deo koji sam teškom mukom nabavio, kako lagano propada u dubinu. Ne razmišljajući poleteo sam za njim sve dublje. Janko me je tada uhvatio, i povukao u pliće vode. Da ga nije bilo ko zna kako bi sve završilo. Na površini, ljudi nisu mogli da veruju šta se dogodilo i u šta se jedna skupocena kamera pretvorila.“

uveo proizvodnju ronilačkih odela u fabrici u Priboju na Limu, zahvaljujući svojim dobrim vezama sa stranim proizvođačima. Tako sam uspeo da nabavim i ovaj deo opreme, a mogu da vam kažem da to odelo i dan danas čuvam.

Zatim smo u klubu poželeli da imamo foto sekciju. Glavni pokretači svega toga su bili Zoran Rubinjoni i nešto kasnije Vojkan Kačurić. Ubrzo smo krenuli i na takmičenja, uglavnom u podvodnom foto lovu. Ja sam se do tada uspešno bavio podvodnim ribolovom tako da je ova disciplina za mene bila pravo otkrovenje. Moji dotadašnji trofeji su postali moji podvodni modeli. Slikalo se isključivo na slajdu. Imali smo

dva vrste riba koje je valjalo snimiti – brze i spore. Sporije ribe su morale ispunjavati dve trećine slajda, a one brze od jedne trećine do polovine formata slajda. Snimci koji nisu ispunjavali ove kriterijume, nisu ni uzimani u žiriranje. Mislim da sam bio najzagriženiji u tom sportu i uskoro sam postao prvi podvodni sudija za foto lov. Nizala su se takmičenja, domaća i u inostranstvu. U najlepšoj uspomeni mi je ostalo državno prvenstvo SFRJ koje je održano na Lastovu, i naravno svetski šampionat na Kubi 1981. godine.“

Zahvaljujući ronjenju i podvodnoj fotografiji dosta ste putovali. Na nekim od tih putovanja ste snimili zaista fenomenalne fotografije.

– Kako su moji ronilačko – fotografski apetiti rasli počeo sam da putujem širom sveta u potrazi za novim motivima. Jedno od najupečatljivijih iskustava je, bez svake sumnje ekspedicija na Maldive. Na tom putu tokom kojeg sam obišao i Šri Lanku i sama ostrva, uspeo sam da sretnem tada najpoznatijeg svetskog i nemačkog podvodnog fotografa Fojhmana. On je na jednom od ostrva u arhipelagu imao svoju ronilačku bazu odakle je organizovao razna ronjenja. Specijalitet je bilo hranjenje ajkula, naravno pod vodom. Dogovorili smo da to fotografisem. Tu sam i zabeležio jedan od dramatičnijih doživljaja u mojoj ronilačkoj karijeri. Naime, ajkule su prilazile i uzimale ribu iz ruke samog Fojhmana. Sve je bilo u redu, a ja sam to neumorno fotografisao. U trenutku kada je Fojhman ajkulama podelio svu ribu, jedna od njih je prišla i silovito ga udarila u grudi. Jasam taj trenutak uspeo da zabeležim. Kasnije kada smo se sreli na Kubi, poklonio sam tu fotografiju Fojhmanu, za koju on kaže da mu je jedna od najdražih.“

U to vreme podvodna foto oprema je zaista bila nešto egzotično. Kako ste se snalazili?

– Oprema jeste bila problem. Morali smo da se snalazimo kako znamo i umemo. Baš u to vreme ja sam se počeo interesovati i za podvodni film, a podvodna kućišta za filmske kamere su bila krajnje nedostupna. Međutim, u Beogradu je tada radio Dragan Otović, pravi genije i čarobnjak za pravljenje predmeta od pleksiglasa. Po mojim nacrtima on je za mene izrađivao kućišta. Vešto smo prevazilazili tehničke probleme i radili na popularizaciji ronjenja kao sporta. Početkom osamdesetih URS je zauzimao značajno mesto na prostorima tadašnje Jugoslavije, kada je u pitanju podvodna fotografija.

Ja sam celog života bežao od filmske kamere, jer sam smatrao da će me ona odvući od fotografije. Međutim, moja kuma Ildi Ivanji i sama ronilac, nagovorila me je da ja svoje podvodne akcije ipak snimim i na filmskoj traci. Od redakcije „Nedeljno popodne“, televizije Beograd dobijam na korišćenje filmsku kameru BOVEX, sa kućištem i rasvetom. Tada nisam baš vladao filmskim jezikom tako da su montažeri dobili obilje dobrih kadrova koje su sa teškom mukom montirali. Ipak, uspeli su da naprave pristojan materijal i tako sam ja počeo da se bavim i podvodnim snimanjem.

U URS-u je tada bilo mnogo dobrih i talentovanih ljudi, koji su me sjajno prihvatili. Međutim meni to nije bilo dovoljno, jer

sam kao i u novinskoj fotografiji uvek tražio više. Novi izazovi su me odveli u Šibenik, gde sam se učlanio u podvodno društvo „Jastog“. Sa njima sam često ronio na Kornatima, ali sam i dalje vrlo često odlazio u Poreč. Tamo sam upoznao grupu austrijskih ronilaca iz grada Halena kod Salzburga. To je bila grupa vrhunskih avanturista, pravi uživaoci, ono što se danas zove adrenalinskih, ekstremnih sportova. Sa njima sam se dobro uklopio i počeo da putujem.

Preko ronjenja sam upoznao zaista puno ljudi. Na jednom od tih putovanja bio sam gost legendarnog Artura Klarka i čak sam imao neverovatnu sreću da ronimo zajedno. Kada se danas setim tog vremena mogu da kažem da je to najlepši period mog života. Bilo je puno entuzijazma u svemu tome i mi smo tadašnju štampu i televiziju zatrpavali materijalom sa naših putovanja.“

Šta su vam bili najčešći motivi za fotografisanje?

„Kada sam počeo da ronim bio sam opsednut likovnošću. To se na snimcima iz tog vremena i vidi. Pošto je u Istri vidljivost manja nego na srednjem Jadranu često sam snimao makro u close-up tehnikom. Pronalazio sam kadrove u starim, zarobljenim mrežama, stenama čudnog oblika dajući im odgovarajućim svetlom fizionomiju. Kasnije u toplim morima, na red su došle šarene ribice, školjke i korali. Takođe, voleo sam da pod vodom fotografisem i ljude. Tako sam jednom prilikom, jedan bračno - ronilački par iz Zadra fotografisao tokom venčanja pod vodom.“

Kako ocenjujete današnju ekspanziju digitalne podvodne fotografije?

„Dobro je da što više ljudi slika. U vreme mojih početaka u URS-u, bili smo vrlo nesebični i svoja saznanja smo vrlo rado delili sa drugima. Voleo bih da i danas bude tako, ali mi se čini da savremeni mladi čovek ima neka drugačija načela od onih kojim smo se ni vodili. U svakom slučaju, takva ekspanzija podvodne fotografije čini dobro popularisanju ronjenja uopšte.“

J.Kranjc

Fotografije: arhiv Tomislava Petermeka

„Najteže je ljude navići da neko drugi ocenjuje njihov rad. Većina se smatra tako velikim, da je uvek nepravredno ocenjena.“

IDENTIFIKACIONE KARTICE ZA RIBE I ŠKOLJKE JADRANA

ZAHVALJUJUĆI OVIM SETOVIMA UBUĐUĆE ĆE MNOGI INSTRUKTORI, RONIOCI, PA I SVI LJUBITELJI MORNA MOĆI DA PREPOZNAJU NAJČEŠĆE VRSTE RIBA, ŠKOLJKI, RAKOVA, PUŽEVA I DA NA TAJ NAČIN PRECIZNIJE, POTPUNIJE, SLIKOVITIJE PRENOSE SVOJE ZNANJE I ISKUSTVA NOVIM GENERACIJAMA RONILACA.

INFORMACIJE I PORUDŽBINE:

063 84 85 985

NANET@PANET.CO.YU

VESTI S.D.T. SVET RONJENJA

LEDENO RONJENJE

Zima je svoje pravo lice pokazala tek u februaru. Višednevni minus okovao je ledom vodene površine. Pravo vreme i uslovi za ICE Diving, iliti ronjenje pod ledom. Članovi S.D.T. Svet Ronjenja nisu gubili vreme nego su vremenske prilike iskoristili na najbolji mogući način. Beogradsko jezero Ada Ciganlija predstavlja dobro znan i proveren aquatorijum za izvođenje ovakvih akcija. Probijanje rupe ledu debljine dvadesetak centimetara bio je posao koji momcima iz logističke podrške predstavljao dobro zagrevanje na temperaturi vazduha -5° C. Od odela su korišćena suva, polu-suva i deblja mokra odela. Za snabdevanje vazduhom odabrani su regulatori ICE klase i to: ZEAGLE Flethead IV, DIAMOND ICE, Spiro ARCTIC i Scubapro MK25/S600. Ovakvo opremljeni mogli smo da uživamo u nevstvarnoj tišini koja je vladala ispod ledenog poklopca. Ova ronjenja su predstavljala deo specijalizacije PADI ICE DIVER.

AQUA Tribina – Voda do vode vodil PUN POGODAK

Na osnovu ankete koju su naši volonteri napravili na Festivalu Podvodnog Filma u Beogradu, ronilačku populaciju su tokom zime između ostalog interesovale tribine. Zato, nismo oklevali već smo 29.01.2005. organizovali prvu AQUA Tribinu pod nazivom „Voda do vode vodil“. Sali čitaonice V Beogradske gimnazije je bila ispunjena do poslednjeg mesta. Predavači na tribini su bili Luka Rubinjoni, student biologije (CMAS P3) – „Šta znamo o koralima-iskustva iz Zanzibara“, Saša Milanović, inženjer geologije, speleo ronilac (CMAS P3) – „Pečinsko ronjenje“ i Ivana Orlović, PADI OWSI – „Identifikacione kartice za ribu i školjke Jadrana“. Posetioci tribine su veoma aktivno učestvovali postavljajući niz pitanja zaista kvalitetnim predavačima. Posle pauze, prikazana su dva filma iz produkcije „SOMO DOMO“ slovačkog autora Pavla Redla, „Sharks of Jardines de La Reina“ i „Francuski tyden“ (Pečinsko ronjenje u Francuskoj). Prikazivanje ovih filmova omogućilo je Beogradski Festival Podvodnog Filma. Sledeća AQUA tribina je planirana za kraj februara 2006. godine.

Advanced Open Water Diver USPEŠAN DRUGI KORAK

Krajem januara grupa ronilaca S.D.T. SVET RONJENJA je sa uspehom završila kurs PADI AOWD. Svoju ronilačku edukaciju nastavili su Danijela Ranković, Tijana Zec, Zorica Kerkez, Davor Zec, Dušan Janković, Vladimir Šašo i Staniša Rajić.

Bogojavljanje, plivanje za krst RONIOCI OBEZBEĐIVALI PLIVAČE

Tradicionalno plivanje za krst, koje se svake godine održava na Bogojavljanje i ove godine je okupilo odvažne plivače koji su se upustili u trku. Na sportsko – rekreativnom centru Jugovo, kod Smedereva košava se svojski trudila da duva onako kako samo ona ume. Međutim ledeni vetar nije mogao da pokoleba smederevce. Ronioci

S.D.T. SVET RONJENJA su bili u vodi kao obezbeđenje plivača – sa svaki slučaj.

Dobrotvorna akcija ADRA I S.D.T. SVET RONJENJA ZA DECU IZ DOMA „SPOMENAK“

Za pravoslavnu Novu Godinu humanitarna nevladina organizacija ADRA je u saradnji sa našim klubom organizovala dodelu paketića za decu bez roditelja iz doma „SPOMENAK“ iz Pančeva. U prvom delu akcije volonteri našeg kluba su sa decom uzrasta od 10 do 14 godina izveli intro zarone, dok je posle ronjenja Dragan ADRA mališanima podelio paketiće.

Novogodišnje akcije DEDA MRAZ IZRONIO IZ JEZERA!

Kraj prošle godine obelažen je na originalan način. Za decu članova kluba organizovana je dodela novogodišnjih paketića, ali naravno, na ronilački način. Ispred kafića SUNSET na Adi Ciganliji Deda Mraz je pred oduševljenim mališanima, ali i pred začuđenim šetačima izronio pravo iz zelenkaste vode jezera! Dozvan novogodišnjim pesmicama koje su mu deca pevala umo-

tana u toplu čebad na obali, Deda Mraz je doneo poklone sa dna savskog jezera.

Završen Recue Diver kurs RONIOCI SPASIOCI

Završnim ispitom 25.12.2005. godine, u otvorenoj vodi, kandidati za zvanje PADI RESCUE DIVER uspešno su završili obuku. Ronioci Jani Topai, Marko Gnjatić, Goran Lukačević, Tomislav Palibrk, Zoran Obrenović, Aleksandar Hip i Predrag Naumović su spretnim demonstriranjem spasičarskih veština i tehnika oživljavanja izmamili aplauze slučajnih prolaznika. Obuka koju su prošli na jezerima u Beloj Crkvi, u Dunavu i na bazenu pod budnim okom instruktora Ivane Orlović bili su garancija uspeha.

Festival Podvodnog Filma u Beogradu KNUMOVI VRTOVI U PRODUKCIJI S.D.T. SVET RONJENJA

Na 9. Festivalu Podvodnog Filma u Beogradu, koji se održavao prvog vikenda decembra 2005. godine, prikazan je u revijalnom programu film Dragana Gagića i Janeza Kranjca „KNUMOVI VRTOVI“. Ovaj film koji je izašao iz video radionice S.D.T. SVET RONJENJA govori o jednom sasvim običnom danu na Crvenom moru, tačnije o zbivanjima ispod njegove površine. Snimljeni materijali na olupini „El Mina“ i u podvodnom nacionalnom parku Giftun, uz nadahtnutu muziku sa uspehom dočaravaju ambijent u kojem su ronici radili.

Scuba Diving Team

PRONAĐITE SVOJ SVET –
S.D.T. SVET RONJENJA
PADI Kursevi, ekscurzije,
vikend ronjenja ...
063 84 85 985
nanel@panet.co.yu

Monti
mare
shop

BUDVA

Stari Grad C. Dušana 7

Tel: 086 402 466

mob: 069021922

mob: 067540407

montimare@cg.yu

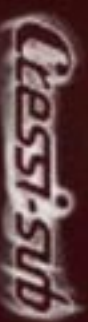
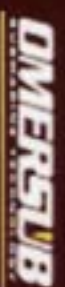
NAJVEĆA I NAJPOVOLJNIJA PONUDA

-Izdavanje ron. dozvola

-Razan servis

mares
Just add
water

An underwater photograph of a coral reef. In the foreground, a diver is seen from the side, surrounded by a large school of small orange fish. Another diver is visible in the background, swimming away. The water is clear blue.

CRVENO MORE
RONITE SA NAMA
HURGADA, POLAZAK 03.APRILA

S.D.T.SVET RONJENJA

INFO: 063 84 85 985

SVETRONJENJA@YAHOO.COM , NANET@PANET.CO.YU